NBP Narodowy Bank Polski

Sytuacja gospodarcza województwa podkarpackiego w II kwartale 2015 z elementami prognozy na III kwartał 2015

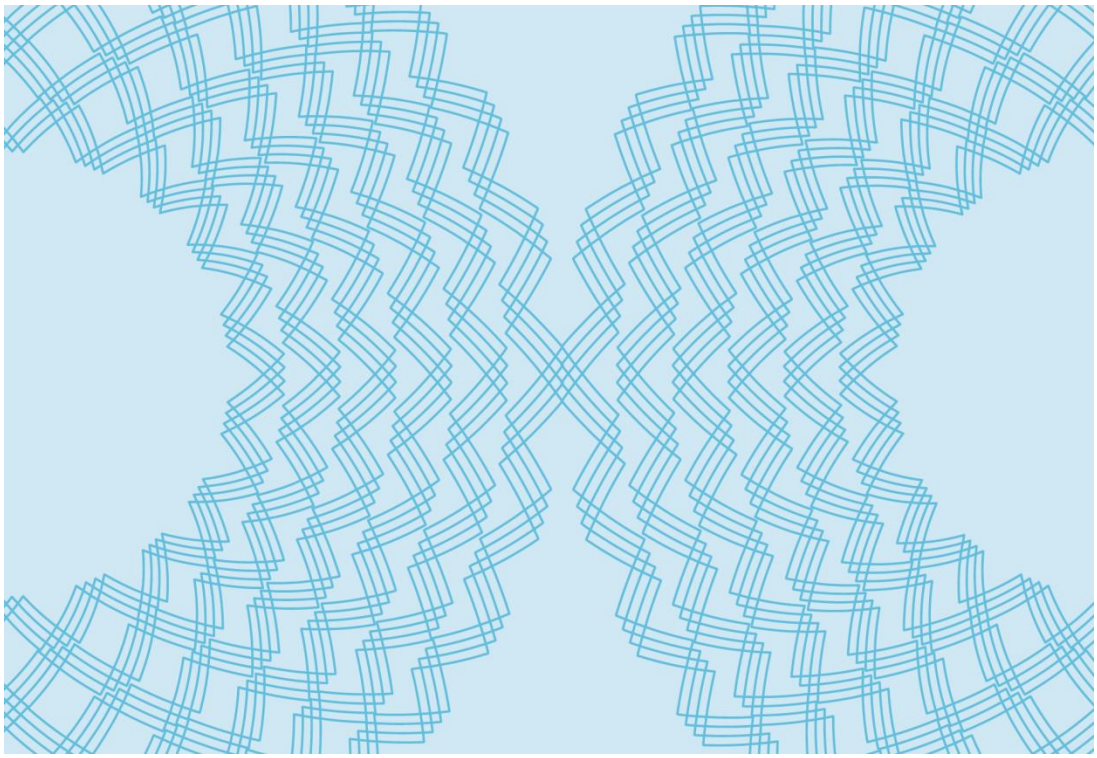

Oddział Okręgowy w Rzeszowie
Wydział Statystyczno - Dewizowy
Rzeszów, 2015

Spis treści

Wstęp 2
1. Województwo podkarpackie w liczbach 4
2. Aktualności z regionu 5
3. Ogólna kondycja przedsiębiorstw – II kw. 2015 i prognoza na III kw. 2015, plany na najbliższe lata 6
3.1. Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej 6
3.2. Prognoza zmian sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw 7
3.3. Prognozy i oczekiwania na przyszłość – na podstawie danych z ankiety rocznej 9
3.4. Analiza marży i poziomu cen 12
3.5. Prognoza zmian popytu, poziomu produkcji i liczby zamówień 14
3.6. Zapasy, należności i zobowiązania 14
3.6.1. Zapasy 14
3.6.2. Płynność finansowa – należności i zobowiązania 15
3.7. Planowane inwestycje 17
3.8. Obrót handlowy z zagranicą 19
3.8.1. Import zaopatrzeniowy 19
3.8.2. Działalność eksportowa 19
3.9. Zatrudnienie i wynagrodzenia 20
4. Rynek pracy z perspektywy bezrobotnych 21
4.1. Sytuacja na rynku lokalnym 21
4.2. Analiza struktury ankietowanych 23
4.2.1. Płeć w korelacji z wykształceniem i wykonywanym zawodem 23
4.2.2. Płeć w korelacji z wiekiem i doświadczeniem zawodowym 26
4.2.3. Profil bezrobotnego 28
4.3. Sytuacja osób nie poszukujących aktywnie pracy 28
4.4. Poprzedni status bezrobotnego i przyczyny utraty przez niego pracy 29
4.5. Poszukiwanie pracy 31
4.5.1. Okres pozostawania bez pracy 31
4.5.2. Popyt na kwalifikacje zawodowe w opinii bezrobotnych 32
4.5.3. Preferencje w poszukiwaniu pracy i oczekiwania płacowe 34
4.5.4. Zaangażowanie urzędów pracy i aktywność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy 36
5. Rynek mieszkaniowy 39
5.1. Średni czas sprzedaży mieszkania – dane z rynku rzeszowskiego 39
5.2. Porównanie cen dla rynku pierwotnego i wtórnego w Rzeszowie 40
5.3. Stawki wynajmu mieszkań w Rzeszowie 41
Podsumowanie 43
Spis tabel 44
Spis wykresów 45

Wstęp

Opracowanie obejmuje prezentację najnowszych dostępnych danych statystycznych dla województwa podkarpackiego, analizę sytuacji przedsiębiorców w regionie, aktualne wskaźniki dla rynku mieszkaniowego w Rzeszowie oraz omówienie sytuacji na rynku pracy z punktu widzenia bezrobotnych.

Analiza sytuacji gospodarczej przedsiębiorców prowadzona jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych ankiet „Szybkiego monitoringu" przeprowadzanych przez Narodowy Bank Polski. W ankiecie za II kwartał 2015 roku uczestniczyło 107 podmiotów, podobnie jak w poprzednim kwartale (105).

Analiza została przeprowadzona na danych zbiorczych, dla wszystkich ankietowanych przedsiębiorców, a dodatkowo wybrane zagadnienia zostały przedstawione w podziale firm w oparciu o kryteria zatrudnienia oraz obrotu.

Struktura dotycząca firm uczestniczących w ankiecie za II kwartał 2015 jest zobrazowana na wykresie.

Wykres 1. Struktura przedsiębiorstw uczestniczących w ankiecie „szybkiego monitoringu" w II kwartale 2015 wg zatrudnienia i wielkości obrotu

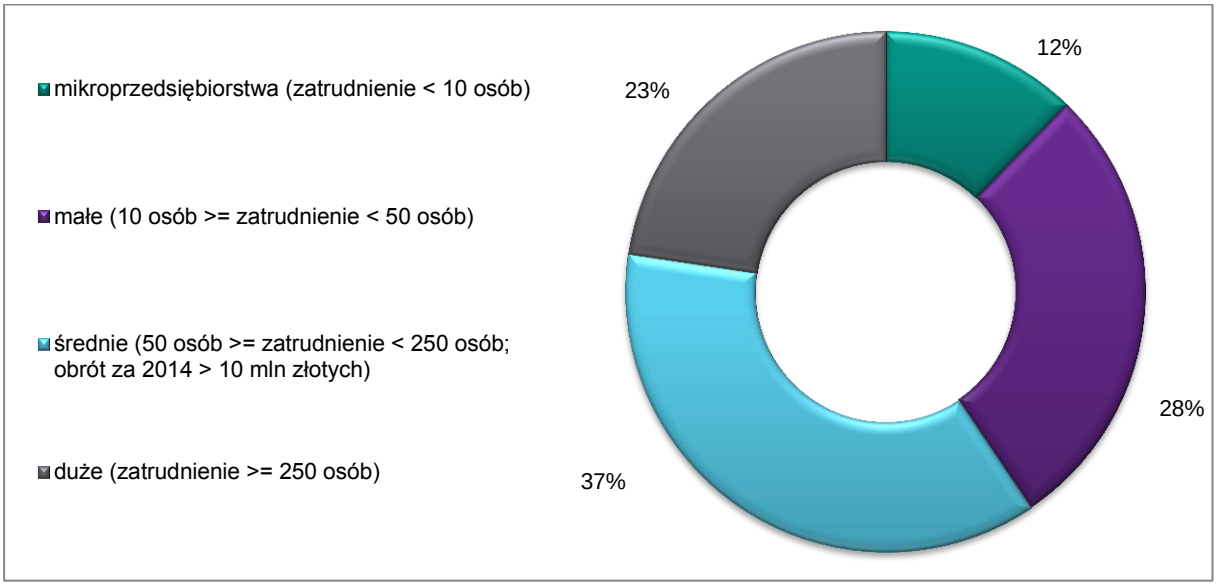

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Dodatkowym źródłem informacji na temat sytuacji przedsiębiorców jest ankieta roczna przeprowadzana przez Narodowy Bank Polski, dane z której także zostały przedstawione w niniejszym opracowaniu. Udział w tym badaniu biorą przedsiębiorcy objęci „szybkim monitoringiem".

Badania rynku mieszkaniowego dla Rzeszowa oparte są o dane pozyskane od pośredników i developerów a także przy pomocy Urzędu Miasta Rzeszowa.

Część raportu omawiająca sytuację bezrobotnych powstała w oparciu o ankiety rynku pracy, przeprowadzone przez pracowników Oddziału Okręgowego w Rzeszowie w okresie kwiecień – maj bieżącego roku.

1. Województwo podkarpackie w liczbach

Tabela 1. Podstawowe informacje dotyczące województwa podkarpackiego

Rynek pracy	I kwartał 2014	II kwartał 2014	III kwartał 2014	IV kwartał 2014	I kwartał 2015	II kwartał 2015
Liczba bezrobotnych ogółem (w tysiącach)	155,3	136,6	132,3	137,9	139,9	120,6
Liczba bezrobotnych w % cywilnej ludności aktywnej zawodowo	*16,4%*	*14,7%*	*14,3%*	*14,8%*	*14,9%*	*13,1%*
Udział osób bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych	*88,2%*	*88,8%*	*89,5%*	*88,8%*	*87,9%*	*88,2%*
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1 ofertę pracy	55	53	41	102	52	43
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w tysiącach)	11,6	10,5	16,1	16,0	11,9	10,7
Bezrobotni wyrejestrowani (w tysiącach)	16,6	14,8	18,6	12,5	16,0	16,7
Przemysł						
Produkcja sprzedana (w mln złotych, narastająco)	8 968	18 374	27 673	36 850	9 192	18 724
Przeciętne zatrudnienie (w tysiącach)	117	117	117	118	120	120
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto (w zł)	3 367	3 421	3 422	3 455	3 510	3 522
Budownictwo						
Produkcja sprzedana (w mln złotych, narastająco)	911	2 521	4 138	6 376	1 224	2 851
Przeciętne zatrudnienie (w tysiącach)	19	19	19	19	17	17
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto (w zł)	3 024	3 086	3 126	3 189	3 108	3 164

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Aktualności z regionu

- **Przebudowa drogi startowej na lotnisku w Jasionce –** Na lotnisku w Jasionce trwa nowa inwestycja, przebudowa ok. 2 km drogi startowej (całość drogi to 3,2 km). Celem inwestycji jest dostosowanie drogi pod względem nachylenia do obowiązujących przepisów. Jej koszt to niemal 12 mln zł a prace mają być zakończone w sierpniu b.r. (ponad połowa pracy jest już wykonana). Prace przeprowadzane są w godzinach nocnych, aby nie kolidowały z normalną pracą lotniska. [1.]

- **Trwają rozmowy dotyczące realizacji projektu centrum komunikacyjnego w Rzeszowie** – rzeszowscy radni dyskutują o przebudowie dworców PKP i PKS i stworzeniu w tym miejscu nowoczesnego centrum komunikacyjnego. Projekt ma być realizowany ze wsparciem ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Celem projektu byłoby uporządkowanie funkcji terenów i stworzenie miejsca, gdzie będą się spotykać różne formy transportu pasażerskiego, a także handel i usługi.[2.]

- **Inwestycja Rolls Royce w Ropczycach –** zgodnie z informacja od Burmistrza Ropczyc niebawem zostanie podpisany kontrakt dotyczący budowy zakładu produkcyjnego angielskiej firmy Rolls Royce. Zakład będzie produkować części i podzespoły do silników lotniczych. Lokalizacja inwestycji to specjalna strefa ekonomiczna w Ropczycach, fabryka powstanie na działce o wielkości 7 hektarów. [3.]

- **Kolejna Spółka w Inkubatorze Technologicznym –** W ramach działającego od 2012 roku Inkubatora rozpoczyna swoją działalność spółka CyfrowaFoto Sp. z o.o. W boksie inkubatora działać będzie cyfrowa drukarnia do niskonakładowej produkcji fotoalbumów, fotoksiążek, itd. Spółka jest w trakcie budowy własnej siedziby w obszarze Podkarpackiego Parku Technologicznego. Zgodnie z informacjami z portalu nowiny24.pl jest to największa cyfrowa drukarnia w Europie Wschodniej. [4.]

---

[1] http://wiadomosci.onet.pl/rzeszow/podkarpackie-droga-startowa-na-lotnisku-w-jasionce-bedzie-przebudowana/6dsq9p
[2] http://wiadomosci.onet.pl/rzeszow/dworce-pkp-i-pks-w-rzeszowie-pod-jednym-dachem/cnbe38, http://www.transport-publiczny.pl/mobile/oryginalna-koncepcja-centrum-komunikacyjnego-rzeszowa-46341.html
[3] http://www.strefabiznesu.nowiny24.pl/artykul/rolls-royce-zainwestuje-w-ropczycach
[4] http://www.strefabiznesu.nowiny24.pl/artykul/w-aeropolis-startuje-najwieksza-cyfrowa-drukarnia-we-wschodniej-europie

3. Ogólna kondycja przedsiębiorstw – II kw. 2015 i prognoza na III kw. 2015, plany na najbliższe lata

3.1. Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej

Badanie ogólnej sytuacji przedsiębiorców uwzględnia własną ocenę bieżącej sytuacji ekonomicznej firmy oraz oczekiwane zmiany tej sytuacji.

Swój status w II kwartale 2015 roku 71% przedsiębiorców określa jako dosyć dobry, a 8% jako bardzo dobry. Odsetek firm o sytuacji słabej lub złej jest na poziomie z poprzedniego kwartału (ok. 21% całości).

Analizując te dane dla przedsiębiorców różnej wielkości można zauważyć, że najlepiej postrzegają swoją sytuację przedsiębiorstwa duże i średnie. Z trudnościami spotykają się mikroprzedsiębiorstwa, 38% z nich ocenia swoją sytuację jako słabą. Wszystkie firmy, które postrzegają swoją sytuację jako złą, znajdują się w grupie przedsiębiorstw małych, z zatrudnieniem pomiędzy 10 a 50 osób. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie.

Wykres 2. Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej wg wielkości przedsiębiorstw w II kwartale 2015

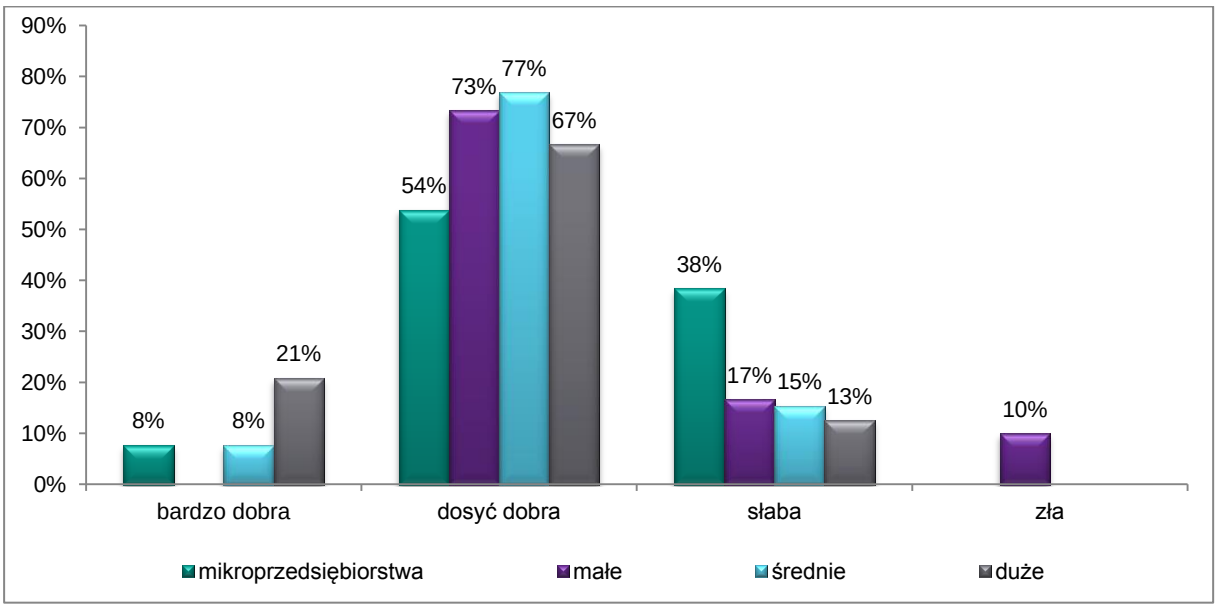

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

3.2. Prognoza zmian sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw

Oceniając niepewność swojej przyszłej sytuacji ekonomicznej firmy mają bardziej pozytywne oczekiwania. Przedsiębiorcy, oceniający niepewność swojej przyszłości, jako umiarkowaną, niską i bardzo niską stanowią 93% całości (w porównaniu do 89% z poprzedniego badania). Najmniejszą grupę stanowią ankietowani, dla których przyszła sytuacja ekonomiczna jest bardzo niepewna (1%). Szczegóły przedstawiono na wykresie.

Wykres 3. Ocena niepewności przyszłej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców

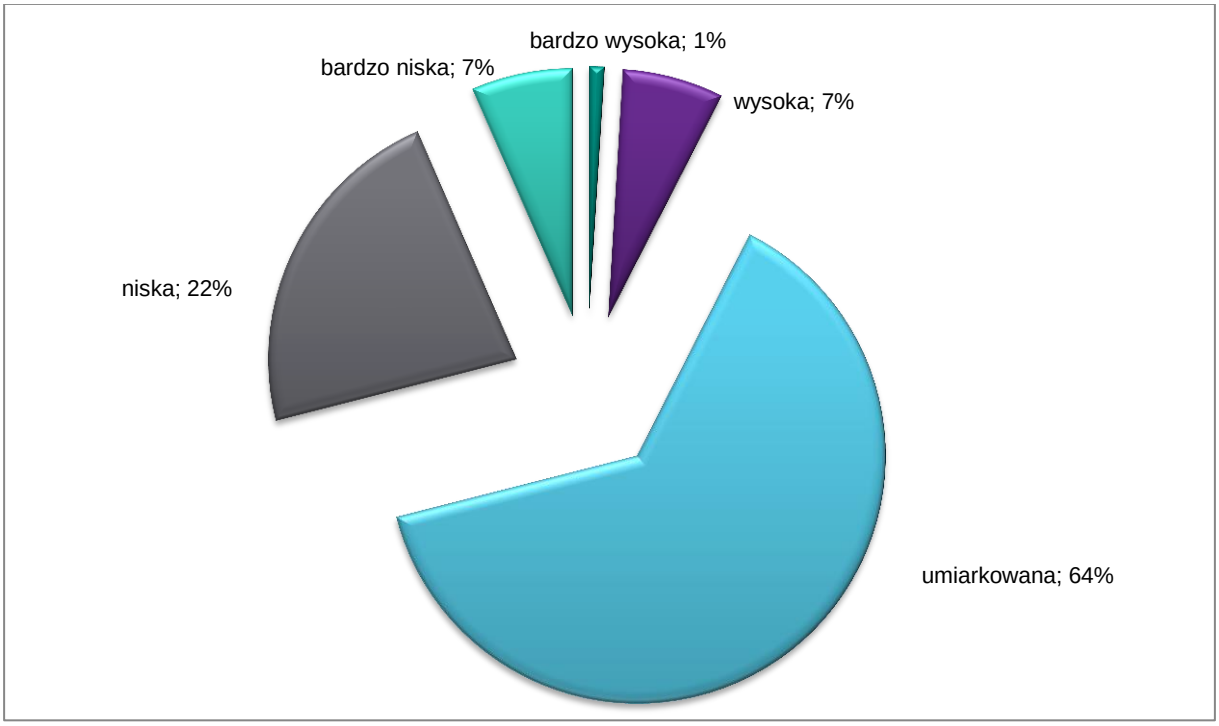

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Na kolejnym wykresie zobrazowano te same dane, ale w przekroju dla poszczególnych grup przedsiębiorców, zależnie od ich wielkości.

Wykres 4. Ocena niepewności przyszłej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców zależnie od ich wielkości

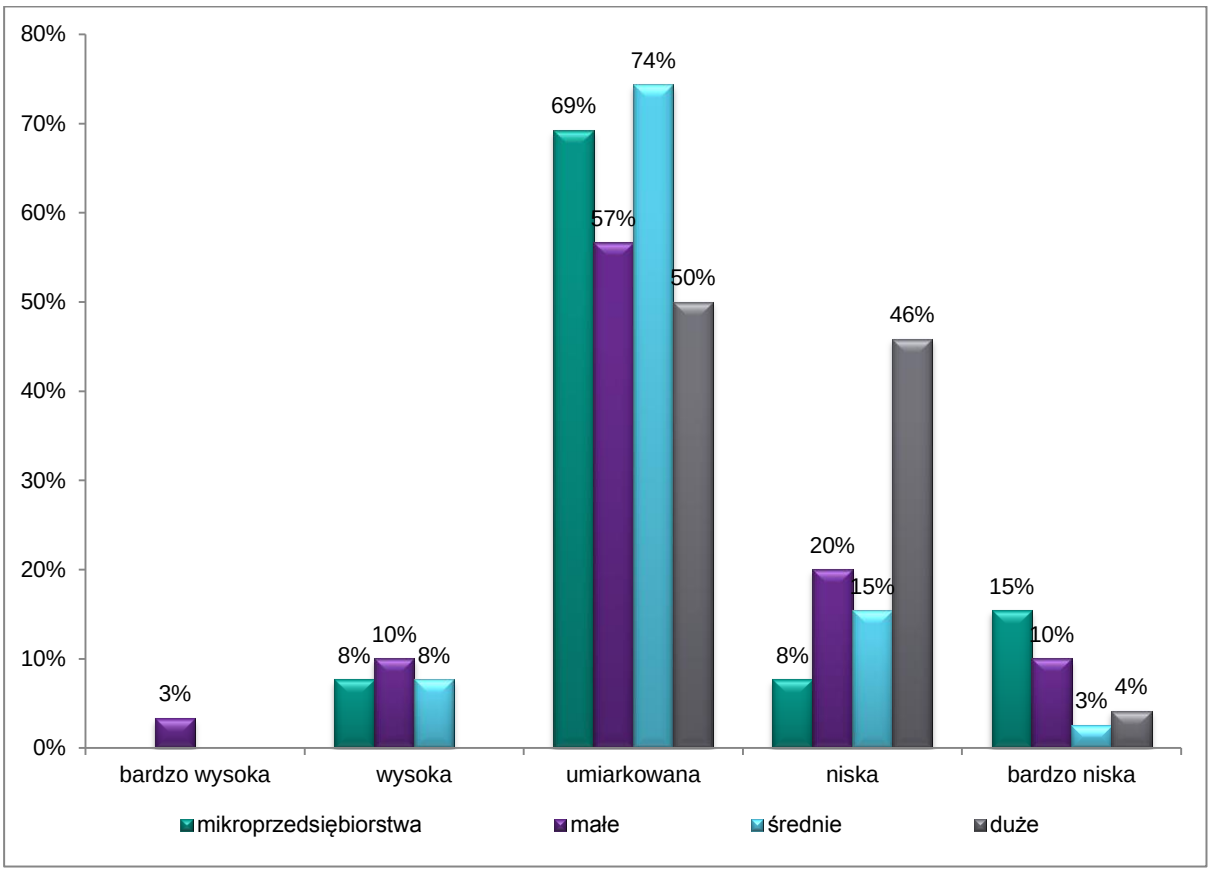

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Jak widać na wykresie, firmy zakwalifikowane jako duże, najlepiej postrzegają stabilność swojej sytuacji i dla 50% z nich niepewność przyszłej sytuacji gospodarczej jest niska lub bardzo niska. Pozostałe 50% tej grupy niepewność swojej sytuacji określa jako „umiarkowaną". Przedsiębiorcy, którzy w największym stopniu (13%) mają trudność określenia, jak będzie wyglądała w przyszłości ich sytuacja (niepewność wysoka i bardzo wysoka), to firmy małe.

W porównaniu do pierwszego kwartału 2015 roku 14% firm spodziewa się poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. Ponadto, jak w poprzednich okresach, większość ankietowanych (ok. 82%) nie przewiduje większych zmian dotyczących ogólnej kondycji firmy.

Wykres 5. Przewidywane zmiany sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców

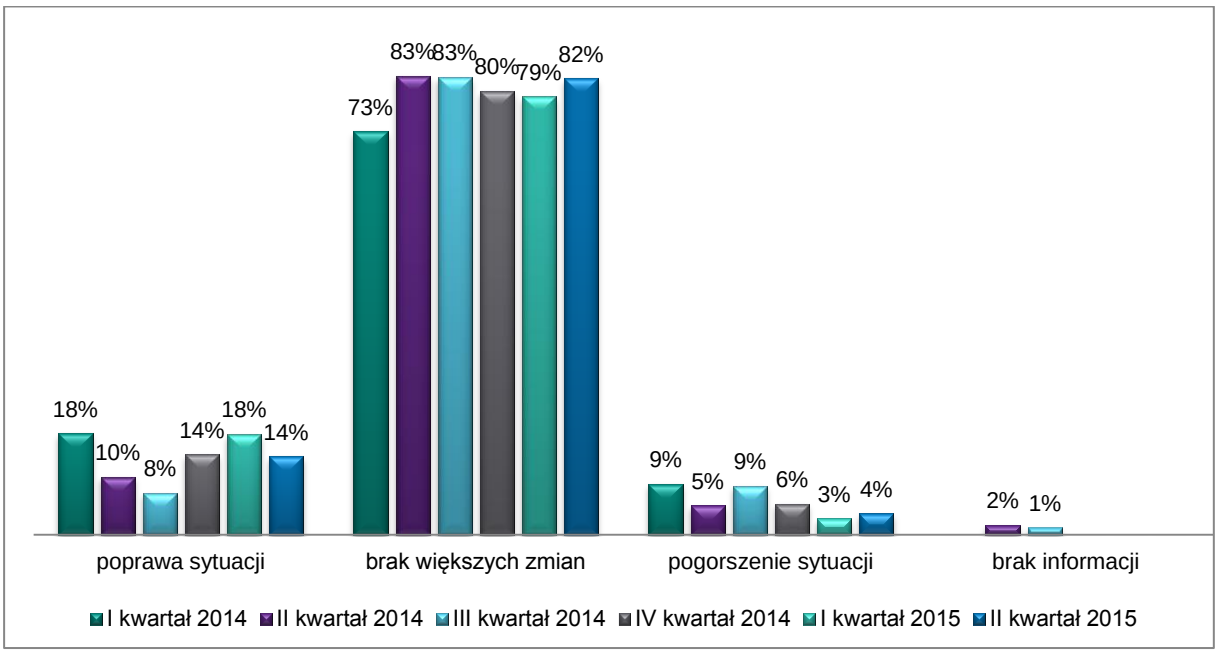

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Około 60% przedsiębiorców nie spotyka się z większymi trudnościami dotyczącymi prowadzonej działalności i nie spodziewa się ich w najbliższym czasie. Kolejne 25% firm borykało się, lub nadal boryka z trudnościami, ale albo udało się je już pokonać, albo w ocenie firmy powinny one się zakończyć niebawem. Pozostałe ok. 15% to firmy, które albo nadal walczą z problemami i nie są w stanie określić ich końca (10%), lub też spodziewają się trudności w najbliższej przyszłości (5%).

Jako największe utrudnienia w prowadzonej działalności przedsiębiorcy wymieniają wysokie koszty działalności (podatki, koszty zatrudnienia pracowników), nasiloną konkurencję, problem utrzymania płynności finansowej.

3.3. Prognozy i oczekiwania na przyszłość – na podstawie danych z ankiety rocznej

W przypadku oceny niepewności przyszłej sytuacji gospodarczej firm zdecydowana większość firm określa ją jako umiarkowaną (70%) i niską (16%).

Ponad połowa przedsiębiorców pytanych o perspektywy rozwoju w ciągu najbliższego roku nie spodziewa się większych zmian (55%). Jednocześnie około 26% z nich oczekuje poprawy swojej sytuacji. Aż 17% ma trudności z określeniem możliwego rozwoju działalności.

Na poniższym wykresie znajdują się informacje dotyczące szacowanego tempa rozwoju firm. Jak widać, dwie najliczniejsze grupy spodziewają się stabilizacji lub też słabego rozwoju.

Wykres 6. Przewidywane tempo rozwoju firm w okresie najbliższych 12 miesięcy

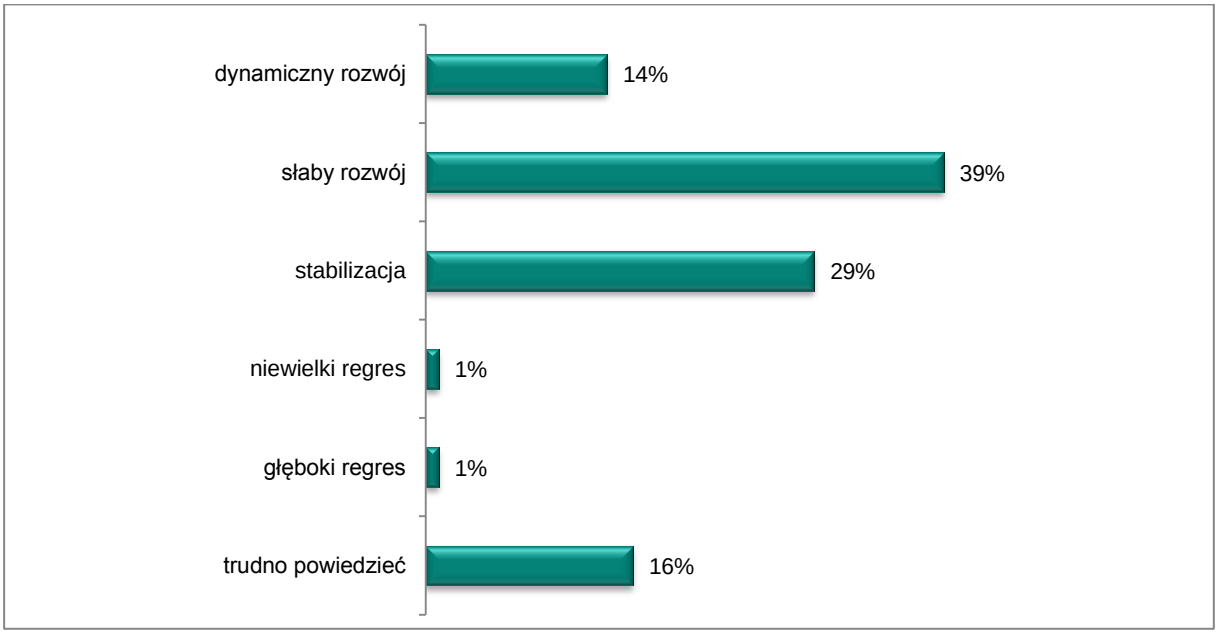

Opracowanie własne na podstawie ankiety rocznej dla przedsiębiorców

Około 40% przedsiębiorców posiada sformalizowaną strategię działania na okres dłuższy niż do 2016 roku. Z uwagi na duże zróżnicowanie przedsiębiorstw uczestniczących w ankiecie pod względem wielkości i skali działania wydaje się to duży odsetek.

Pomiędzy 35-40% ankietowanych w roku 2014 wprowadzało innowacje produktowe lub procesowe, a jednocześnie ponad 50% spodziewa się wprowadzenia takowych w ciągu najbliższych pięciu lat.

Na poniższym wykresie można zaobserwować skutki innowacji wprowadzonych w 2014 roku. Najbardziej efektywne innowacje (z faktycznie odnotowanymi jak i spodziewanymi skutkami) można zaobserwować w zakresie wzrostu sprzedaży.

Wykres 7. Skutki innowacji wprowadzonych przez przedsiębiorców w 2014 roku

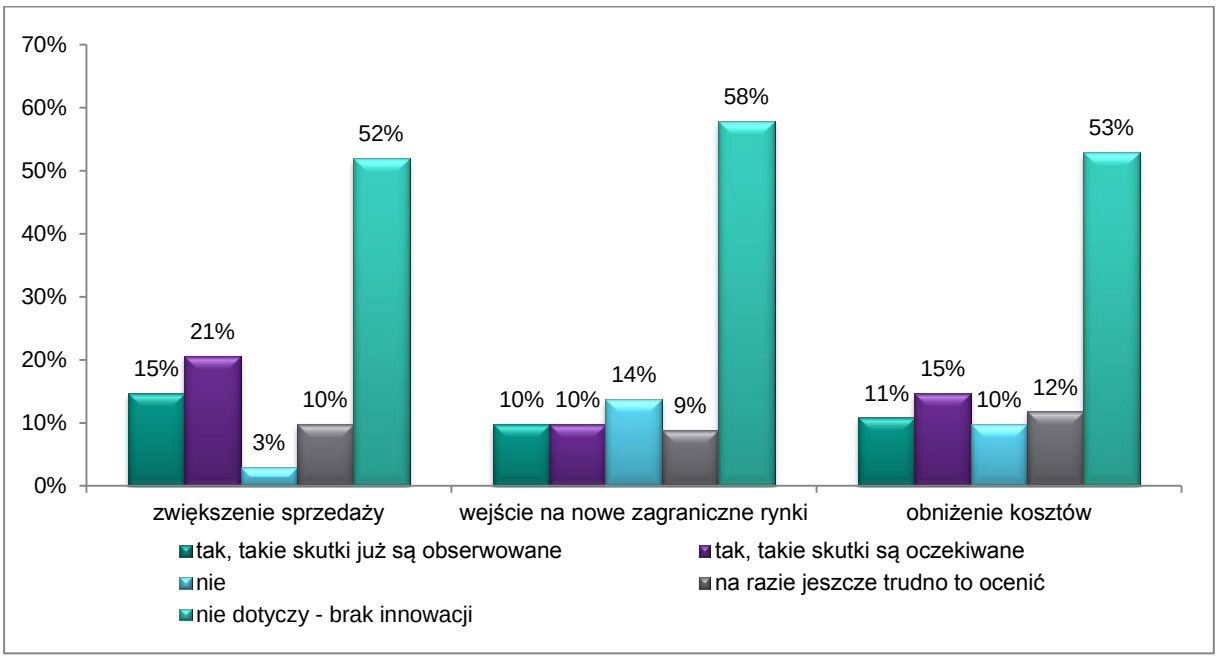

Opracowanie własne na podstawie ankiety rocznej dla przedsiębiorców

Jako główna przyczyna braku wprowadzenia innowacji do działalności firmy jest podawany brak konieczności zmian / brak potrzeby.

3.4. Analiza marży i poziomu cen

Jeden z aspektów analizy sytuacji przedsiębiorstw dotyczy marży (zysku brutto) ze sprzedaży głównego produktu/grupy produktów lub usług na rynku krajowym i zagranicznym w bieżącym kwartale, w porównaniu do takiego samego kwartału roku poprzedniego.

Na poniższym wykresie zostały zobrazowane zmiany dotyczące marży wypracowanej przez przedsiębiorców na rynkach krajowym i zagranicznym (dane tylko dla podmiotów, które udostępniły dane w tym zakresie i które działają na analizowanych rynkach).

Dla większości ankietowanych firm marża pozostała na poziomie z roku ubiegłego. Znaczący spadek marży dotyczył podobnej liczby przedsiębiorców na rynku krajowym (5%) jak i zagranicznym (6%). Spadek związany jest między innymi z wahaniami cen walut jak i z konkurencją na rynku.

Wykres 8. Zmiana marży (zysku brutto) w II kwartale 2015 w stosunku do II kwartału 2014

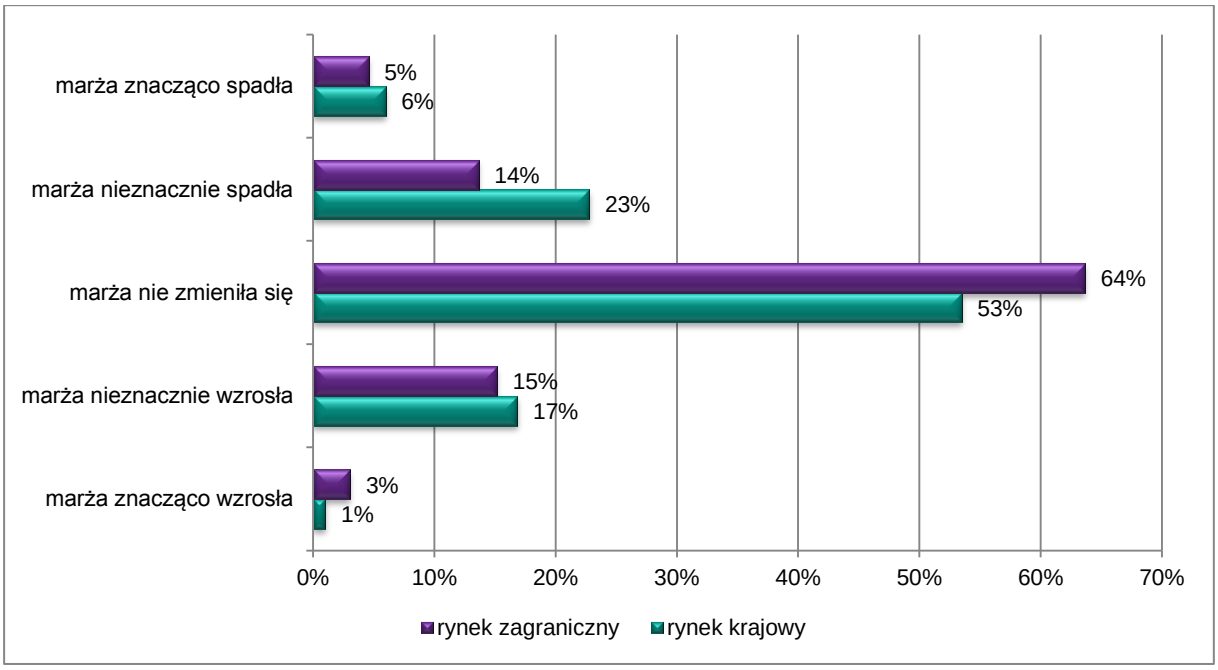

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

W przypadku zmiany cen głównego produktu/grupy produktów lub usług obecnie 83% deklaruje pozostanie ich na poziomie z roku poprzedniego (w porównaniu do 71% w poprzednim kwartale). Zdecydowanie mniejszy niż w poprzednim kwartale jest odsetek przedsiębiorców, którzy zauważyli spadek cen rok do roku. Było to 9% firm w porównaniu do 18% w poprzednim kwartale.

Ankietą objęto także zagadnienie presji na obniżkę cen, zarówno dotyczącej przedsiębiorców w kontaktach z odbiorcami, jak i w odwrotnych sytuacjach, kiedy firmy negocjując warunki od dostawców także dążą do uzyskania lepszych cen. Około 34% firm w kontaktach z dostawcami, a a 37% z odbiorcami doświadcza stale presji cenowej. Jednocześnie około 36% ankietowanych nie ma wcale do czynienia z tym zjawiskiem.

Wykres 9. Presja cenowa ze strony odbiorców przedsiębiorstw oraz wywierana na dostawców

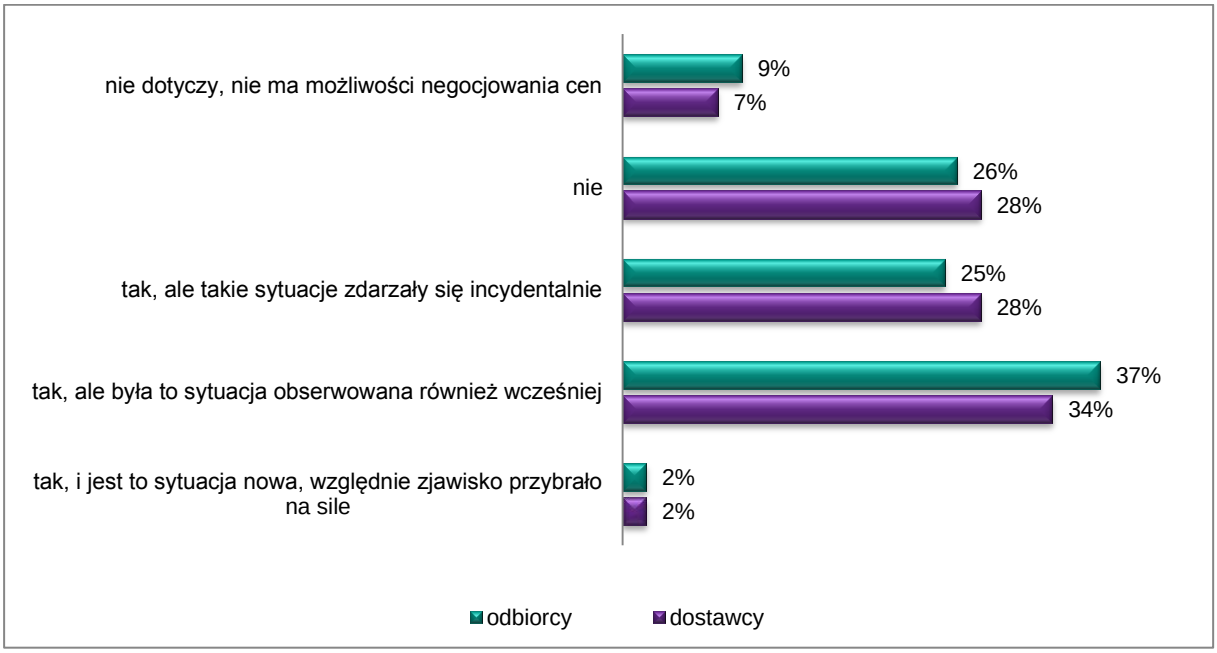

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Warto tutaj zauważyć, że w grupie przedsiębiorstw dużych, dla 46% z nich zjawisko presji cenowej jest stałym elementem działalności.

3.5. Prognoza zmian popytu, poziomu produkcji i liczby zamówień

Zdecydowana większość firm nie spodziewa się zmiany popytu w II kwartale 2015 r. (67%). Druga pod kątem wielkości grupa to przedsiębiorcy, którzy odnotowują w tym okresie sezonowy wzrost popytu (21%). Grupa podmiotów spodziewających się trwałego wzrostu popytu na swoje towary stanowi 5% całości (7% w poprzednim okresie).

W ślad za oczekiwaniami odnośnie zmian popytu idą prognozy firm dotyczące zmian w poziomie produkcji i liczbie zamówień. 56% ankietowanych spodziewa się utrzymania się liczby zamówień na podobnym poziomie, a 35% wzrostu tej liczby. Około 63% przedsiębiorców ocenia, że produkcja będzie na poziomie podobnym do obecnego, natomiast 29% przewiduje jej wzrost.

Wykres 10. Oczekiwane zmiany w zakresie poziomu produkcji i liczby zamówień na III kwartał 2015

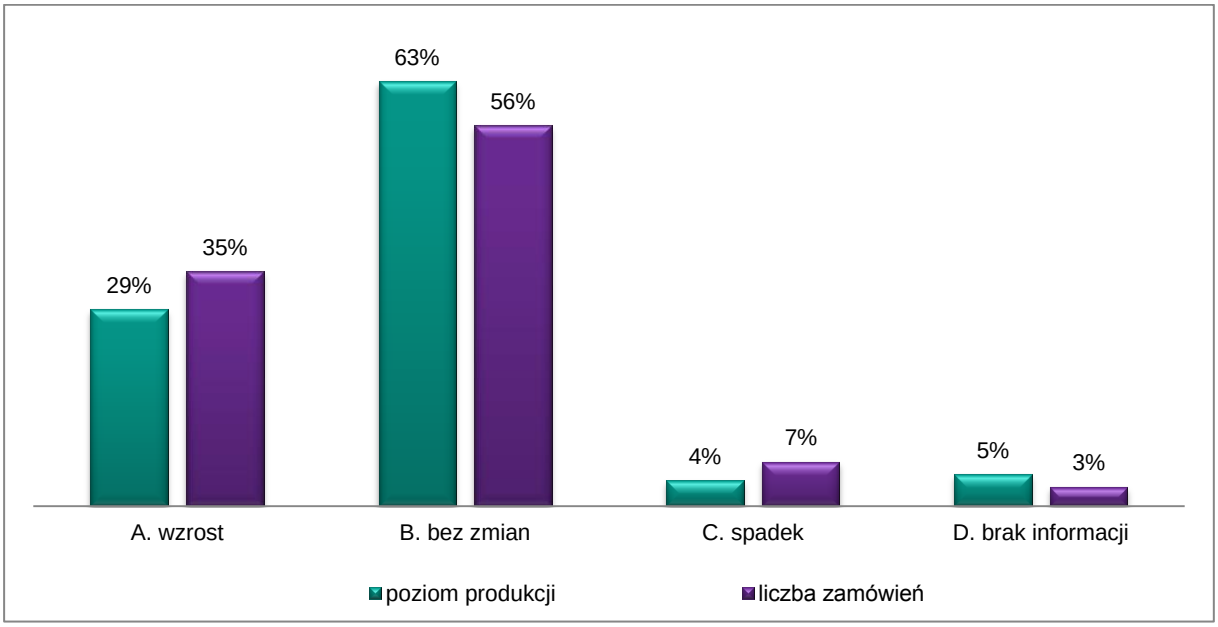

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

3.6. Zapasy, należności i zobowiązania

3.6.1. Zapasy

Zdecydowana większość analizowanych przedsiębiorców utrzymuje stany zapasów na wystarczającym poziomie, nie powodując ani nadwyżek, ani też niedoborów w tym zakresie. Zauważalny jest jednak wzrost udziału firm, które posiadają zbyt duży stan produktów gotowych, z 5% w I kwartale do 17% w II kwartale 2015 r. (W tabeli przedstawione są jedynie firmy, które posiadają stany zapasów, przedsiębiorcy o innej specyfice działalności zostali w tym punkcie pominięci).

Tabela 2. Zapasy produktów gotowych i towarów w II kwartale 2015

Stan zapasów	produkty gotowe	towary
A - zbyt duży	17%	6%
B - wystarczający	77%	90%
C - zbyt mały	6%	4%
Razem:	**100%**	**100%**

Opracowanie własne na podstawie ankiet „szybkiego monitoringu"

3.6.2. Płynność finansowa – należności i zobowiązania

Jedną z poważniejszych barier w prowadzeniu działalności i rozwoju firm, stale wskazywanych przez przedsiębiorców, jest utrzymanie płynności finansowej. W II kwartale 2015 r. 5% podmiotów sygnalizowało częste problemy w tym zakresie, a 18% sporadyczne. Pozostałe 78% przedsiębiorców deklaruje brak trudności w tym zakresie. Analizując dane z ankiet od początku 2014 roku, w bieżącym badaniu największy jak dotychczas odsetek firm zadeklarował brak takich problemów.

Przedsiębiorcy pytani na temat trudności w regulowaniu zobowiązań pozabankowych oznajmiają brak problemów w tym zakresie dla 67% z nich, podczas gdy pozostała część napotkała takie trudności sporadycznie (26%), a 6% często.

Analizując płynność finansową przedsiębiorców z różnych grup można zauważyć, że firmy małe i średnie są najbardziej narażone na problemy z tym związane.

Wykres 11. Czy przedsiębiorstwo miało w II kwartale 2015 roku problemy związane z utrzymaniem płynności finansowej?

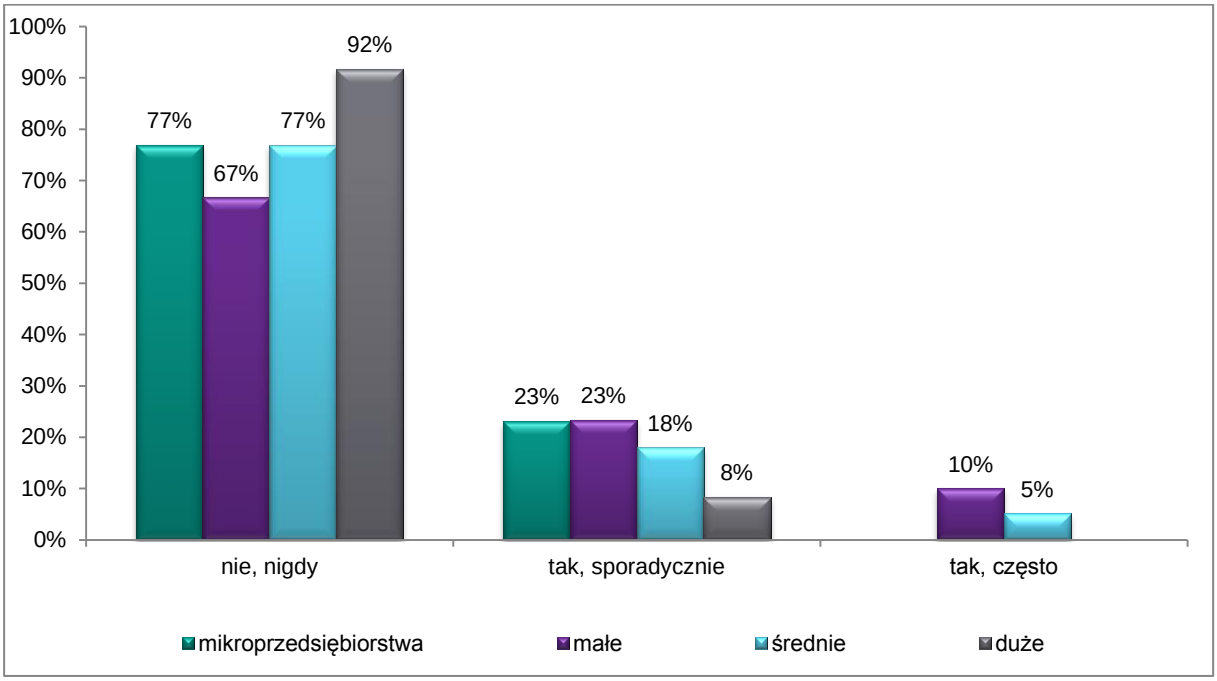

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Wykres 12. Czy przedsiębiorstwo miało w II kwartale 2015 roku problemy związane z terminowym regulowaniem zobowiązań pozabankowych?

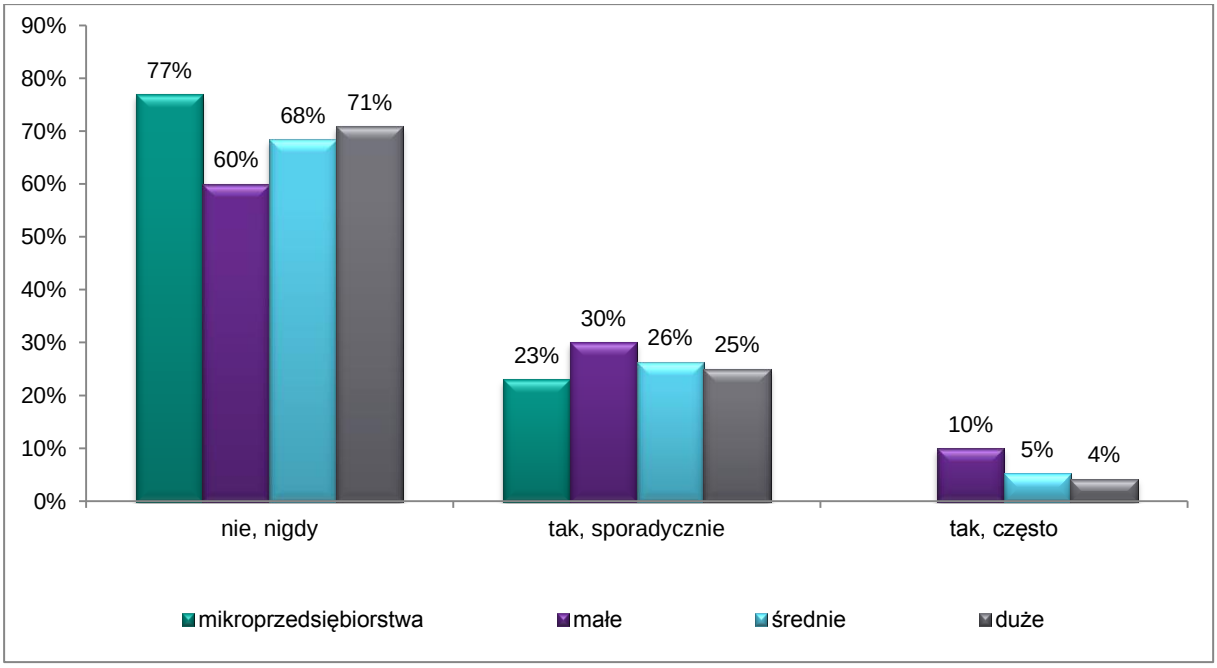

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

3.7. Planowane inwestycje

Plany przedsiębiorstw kontynuujących inwestycje z poprzednich okresów, przede wszystkim obejmują realizację tych inwestycji bez większych zmian w III kwartale 2015 r. Niewielki odsetek firm planuje ich wzrost (9%) lub redukcję (1%). Około 7% ankietowanych zakończy w tym okresie trwające inwestycje. Dwa główne źródła finansowania tych inwestycji to kredyty bankowe i środki własne.

Z danych zaprezentowanych poniżej na wykresie widać, że zwiększenie działań inwestycyjnych planują w największym stopniu firmy duże (23%), a następne w kolejności są mikroprzedsiębiorstwa.

Wykres 13. Przewidywane zmiany w zakresie inwestycji rozpoczętych przed dniem wypełnienia ankiety i realizowanych obecnie

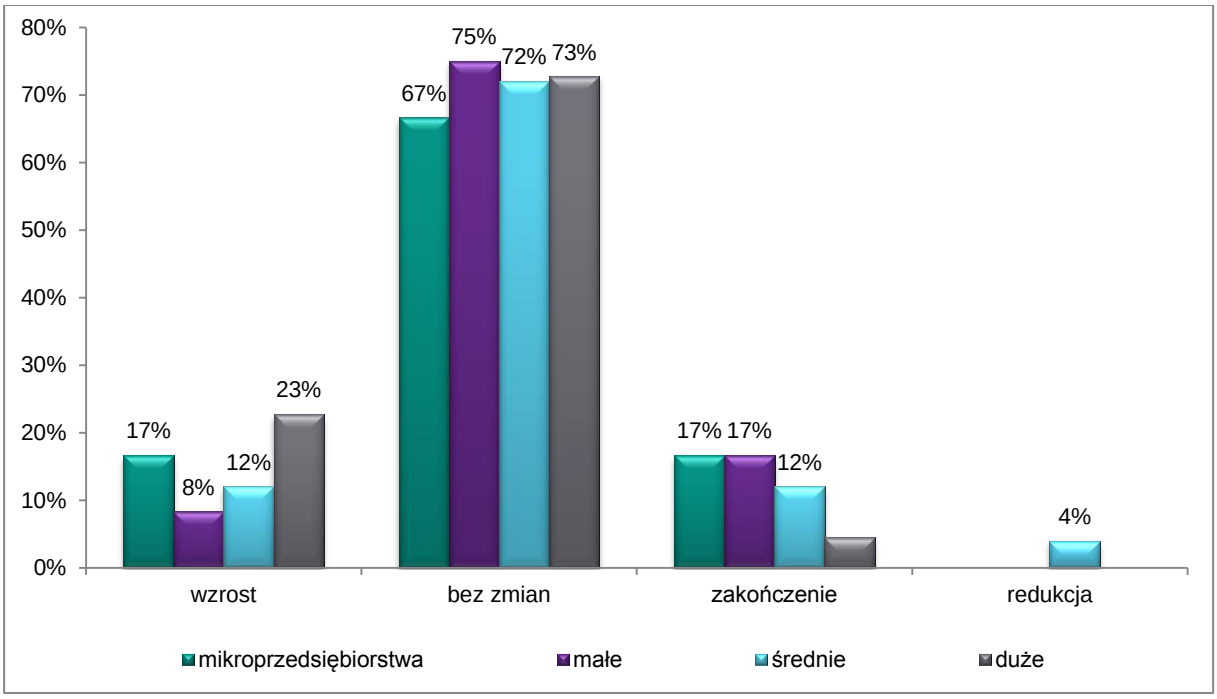

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

Kolejny wykres przedstawia plany inwestycyjne poszczególnych grup przedsiębiorstw. Ewidentnie największą grupą planującą inwestycje są firmy duże. Jeśli chodzi o źródła finansowania inwestycji, w niemal równym stopniu duzi przedsiębiorcy wykorzystują do tego celu kredyty bankowe i środki własne, a dopiero w następnej kolejności pozabankowe środki obce.

Około 93% firm zakwalifikowanych jako małe, nie planuje podjęcia działań inwestycyjnych, podobnie jak mniejszy o ok. 10% odsetek firm mikro (85%) i średnich (82%).

Wykres 14. Plany rozpoczęcia inwestycji w III kwartale 2015 oraz sposoby ich finansowania

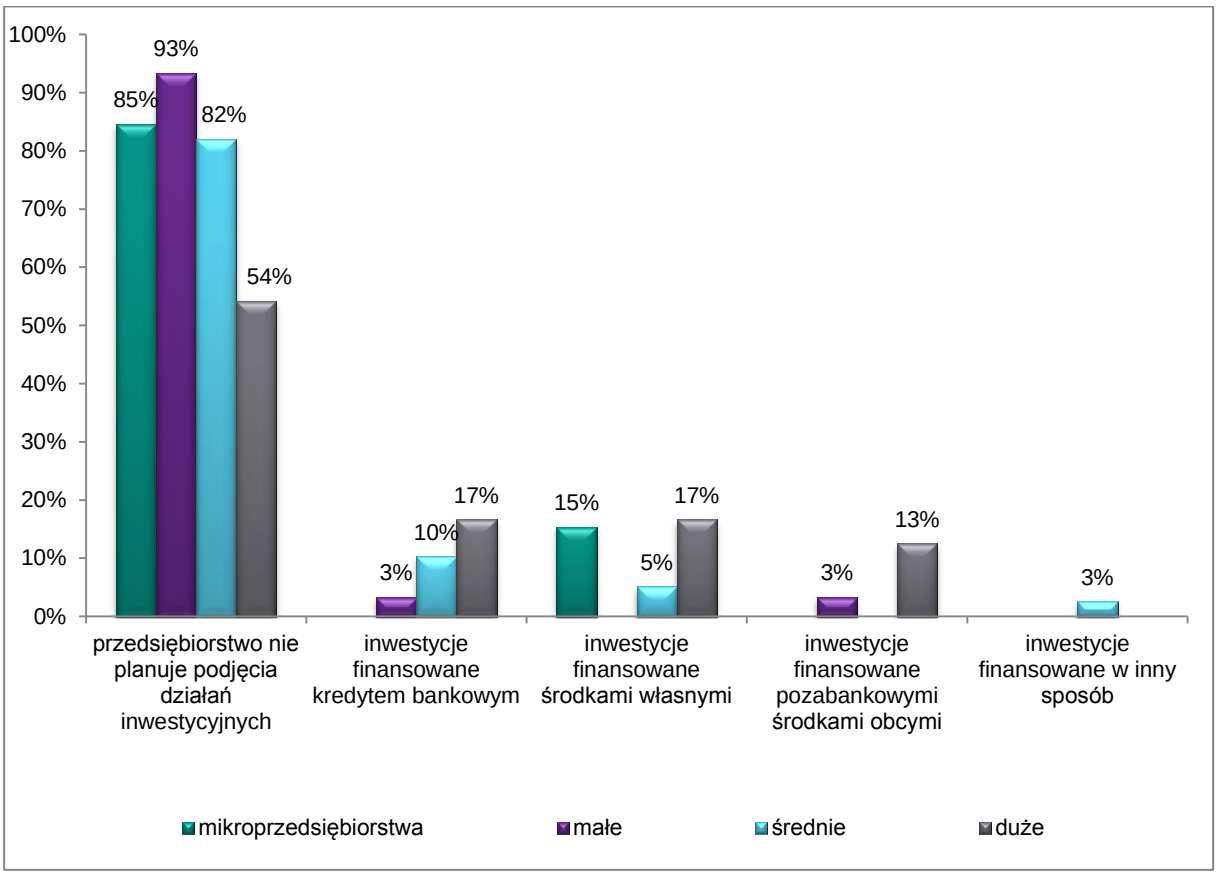

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

3.8. Obrót handlowy z zagranicą

3.8.1. Import zaopatrzeniowy

Nieco powyżej 40% z objętych badaniami podmiotów prowadzi import zaopatrzeniowy. Firmy, których działalność wymaga prowadzenia takiego importu bardzo różnią się pomiędzy sobą skalą importu (od ułamkowego udziału importu w kosztach firmy do udziału sięgającego powyżej 50%). 14% ankietowanych importuje ponad 50% towarów zaopatrzeniowych.

3.8.2. Działalność eksportowa

Około 55% ankietowanych firm prowadzi sprzedaż eksportową. Podobnie jak w przypadku importu zaopatrzeniowego firmy ankietowane prowadzą eksport na różną skalę. Dla 41% z nich przychody z eksportu stanowią ponad połowę całości przychodów, 24% podmiotów ma przychody z eksportu nieprzekraczające 10% wszystkich przychodów.

Niemal 90% eksporterów nie odczuło większych zmian w ilości zawartych umów, porównując II kwartał 2015 r. do tego samego kwartału 2014 r. Wzrost liczby umów odnotowało 8% firm eksportujących, a spadek dotknął 3% z nich.

Oczekiwania firm odnośnie III kwartału 2015 r. w większości dotyczą utrzymania stanu obecnego liczby umów (77%) i wielkości eksportu (66%). Jednocześnie 28% ankietowanych spodziewa się wzrostu wielkości eksportu, przy czym na wzrost liczby umów liczy 19% podmiotów. Dane odzwierciedla wykres.

Wykres 15. Oczekiwane zmiany wielkości eksportu i liczby umów eksportowych w III kwartale 2015

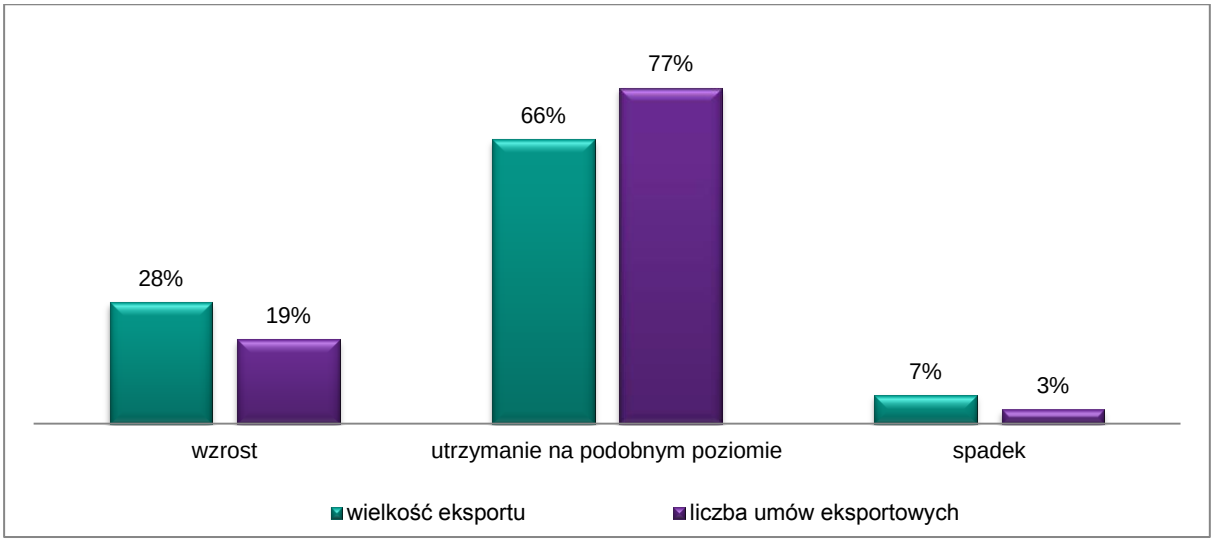

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

3.9. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Ok. 67% przedsiębiorców zatrudniało nowych pracowników w II kwartale 2015, a 64% wszystkich firm planuje podjąć takie działania w III kwartale 2015 r.

Dane dotyczące ustalania poziomu wynagrodzenia dla nowo zatrudnianych pracowników są bardzo podobne dla bieżącego i kolejnego kwartału. Większość pracodawców oferuje im wynagrodzenia na poziomie takim, jakie otrzymują już zatrudnieni pracownicy o zbliżonych kwalifikacjach (ok. 73% w obu kwartałach). Na poziomie 20%-21% kształtuje się odsetek firm negocjujących pensje na poziomie niższym niż dla już zatrudnionych pracowników o zbliżonych kwalifikacjach, a pozostałe ok. 6% oferuje im wynagrodzenia wyższe.

Presja dotycząca zwiększania wynagrodzeń nie występuje w 45% z ankietowanych firm, a w 46% z nich istnieje, ale utrzymuje się na podobnym poziomie.

Analizując związek wydajności pracy i wynagrodzeń (w odniesieniu do poprzedniego kwartału) można zauważyć, że najbardziej liczną grupą są przedsiębiorcy, gdzie zarówno wydajność jak i wynagrodzenia zostały na podobnym poziomie jak dotychczas tj. 55%. Odsetek wynoszący 18% dotyczy grupy, gdzie wzrost wynagrodzeń i wydajności miał podobne tempo. Z kolei trzecią najbardziej liczną grupą są przedsiębiorstwa, gdzie wzrostowi wydajności nie towarzyszył wzrost wynagrodzeń (13%).

Wykres 16. Relacja wzrostu wynagrodzeń i wydajności pracy - mierzona metodą wartości dodanej na jednego zatrudnionego - w II kwartale 2015 w stosunku do I kwartału 2015

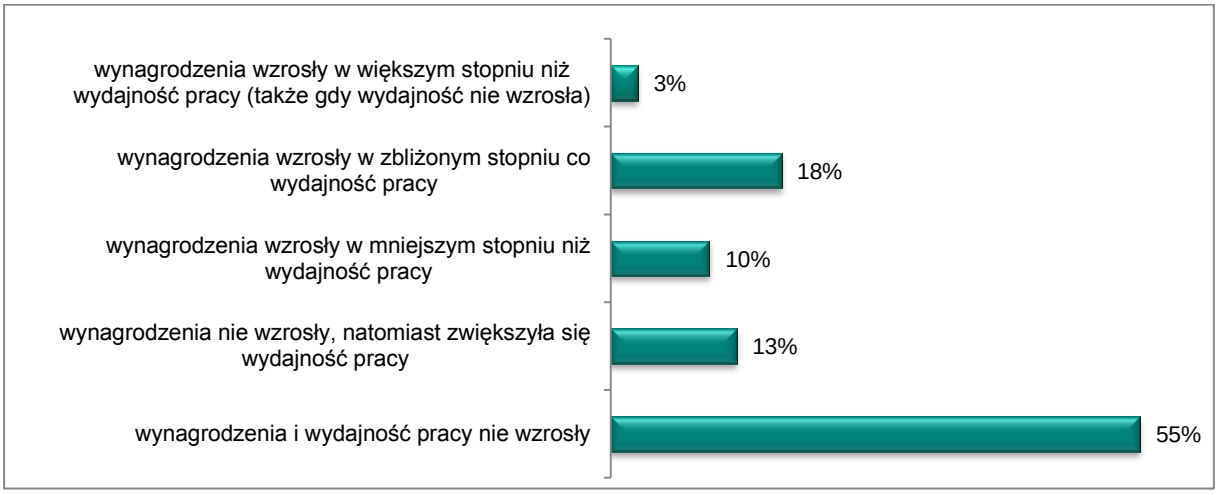

Opracowanie własne na podstawie ankiet „Szybkiego monitoringu"

4. Rynek pracy z perspektywy bezrobotnych

4.1. Sytuacja na rynku lokalnym

Sytuacja na rynku pracy województwa podkarpackiego jest bardzo zróżnicowana. Stopa bezrobocia w niektórych powiatach dwukrotnie przewyższa odsetek bezrobotnych w Rzeszowie.

Ponadto, że Rzeszów jest stolicą województwa, został także zaliczony do czołówki metropolii z największym potencjałem rozwoju (plasując się na drugiej pozycji zaraz za Warszawą). Potencjał polskich aglomeracji został zbadany przez analityków ośrodka Polityka INSIGHT, natomiast wnioski z ich pracy znalazły się w rankingu Miast Uczących się.

Rzeszów zajął pierwszą pozycję w dziedzinie zasobów kapitału ludzkiego, natomiast analitycy podkreślili, że ośrodek ten stał się stolicą nowych technologii. „To jedyne miasto w Polsce, które związało przyszłość z technologiami i konsekwentnie realizuje tę strategię. Jest także drugim miastem w Europie, po Lizbonie, jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na informatyków. Jako jedno z niewielu polskich miast może też, w najbliższych latach, spodziewać się przyrostu liczby mieszkańców”.[5]

Obserwacja i analiza obecnego i przyszłego rynku pracy w korelacji z osobami jej aktywnie poszukującymi, wymuszają zmiany zarówno w strukturach zatrudnienia jak i w wyborze odpowiedniej formy dokształcenia, bądź nawet przekwalifikowania zawodowego.

Badanie, którego wyniki omówiono poniżej, zostało przeprowadzone z wykorzystaniem techniki wywiadu z respondentami. Wywiad dotyczył 288 bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w powiatach:

- dębickim
- leżajskim
- stalowowolskim

oraz

- w mieście Rzeszowie.

[5] http://biznes.onet.pl/wiadomosci/kraj/stolica-i-rzeszow-w-czolowce-rankingu-metropolii-z-najwiekszym-potencjalem-rozwoju/p6pnb2

Struktura bezrobocia w ww. powiatach i mieście Rzeszowie w odniesieniu do skali bezrobocia w całym województwie podkarpackim i w kraju, w okresie od stycznia do maja 2015 roku została zaprezentowana w poniższej tabeli:

Tabela 3. Stopa bezrobocia w badanych powiatach na tle województwa i kraju

Wyszczególnienie		Stopa bezrobocia (do aktywnych zawodowo) w % w 2015 roku				
		Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj
Polska		12,0	12,0	11,7	11,2	10,8
woj. podkarpackie		15,3	15,3	14,9	14,3	13,7
w tym powiaty:	dębicki	13,0	12,9	12,4	11,9	11,3
	leżajski	19,2	19,3	18,7	18,4	17,5
	stalowowolski	12,8	12,8	12,6	11,9	11,2
	miasto Rzeszów	8,1	8,2	8,1	7,9	7,7

Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie

Z zaprezentowanych danych wynika, iż stopa bezrobocia w 2015 roku, zarówno w Polsce, województwie podkarpackim jak i badanych powiatach utrzymywała tendencję spadkową. W powiatach dębickim i leżajskim spadło o 1,7 p.p., natomiast w powiacie stalowowolskim o 1,6 p.p.

Należy zwrócić uwagę na miasto Rzeszów, gdzie pomimo najmniejszego spadku tj. o 0,4 p.p. populacja osób pozostających bez pracy utrzymywała się na najniższym poziomie i była niższa niż poziom bezrobocia notowany dla całego województwa podkarpackiego jak i kraju.

4.2. Analiza struktury ankietowanych

4.2.1. Płeć w korelacji z wykształceniem i wykonywanym zawodem

Płeć jest jedną z kluczowych cech stosowanych w analizie rynku pracy zarówno przez Główny Urząd Statystyczny, Urzędy Pracy jak i różne instytucje publikujące opracowania syntetyczne opisujące sytuacje kobiet i mężczyzn na rynku pracy.

Sondaż przeprowadzono wśród 288 osób, w tym wśród 152 kobiet (53%) i 136 mężczyzn (47%).

Strukturę kobiet i mężczyzna ze względu na wykształcenia zaprezentowano na poniższym wykresie:

Wykres 17. Struktura uczestników ankiety wg płci i wykształcenia

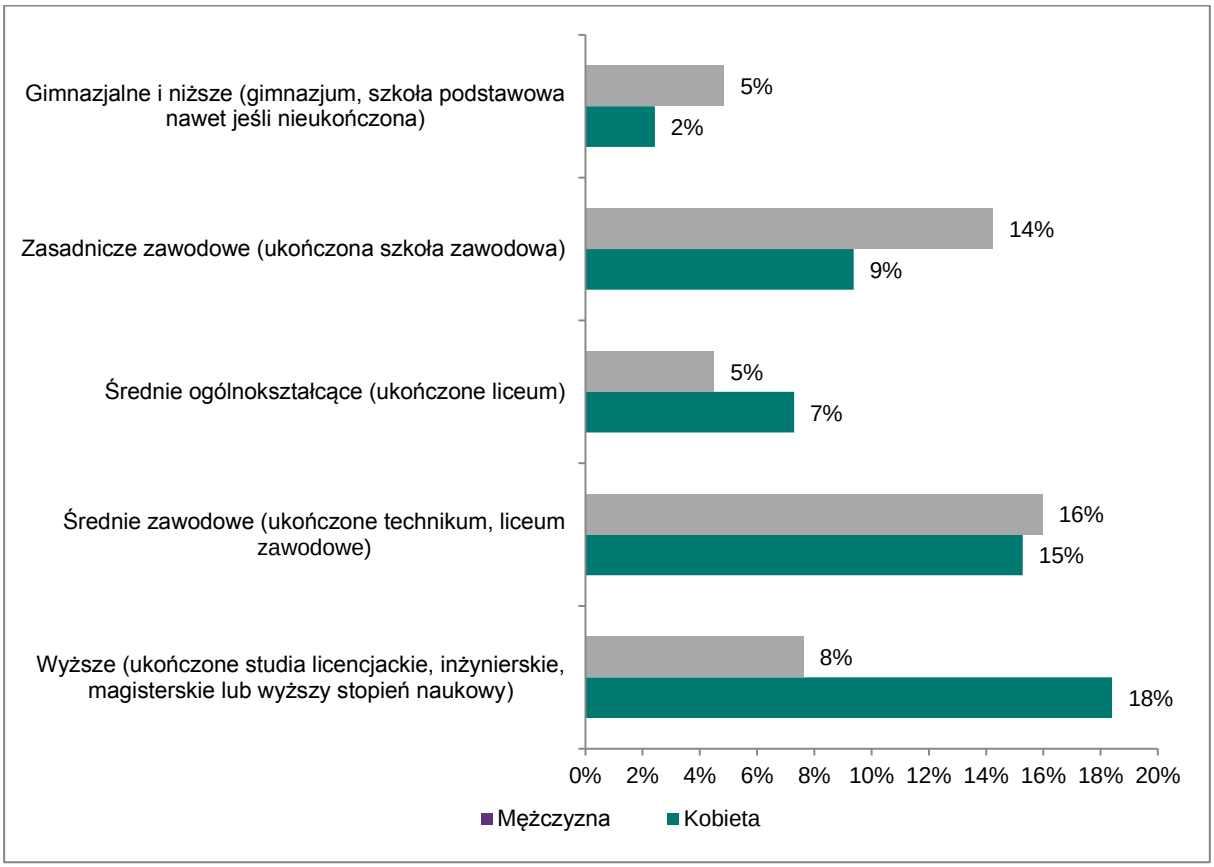

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Pod względem wykształcenia najwięcej osób, wśród badanych legitymowało się wykształceniem średnim zawodowym 31 % (90 osób), najmniej gimnazjalnym i niższym 7% (21 osób).

Wśród kobiet największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (18%), najmniejszą gimnazjalnym i niższym (2%). Natomiast wśród mężczyzn najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem średnim zawodowym (16%), a najmniej licznymi grupami byli mężczyźni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (5%) oraz średnim ogólnokształcącym (5%).

Niezależnie od wykształcenia ankietowanych, można dokonać ich podziału ze względu na zawód, który mogliby wykonywać, a który niejednokrotnie nie jest związany z wykształceniem, tylko ze zdobytym doświadczeniem zawodowym na rynku pracy.

Jak wskazują zebrane dane wśród 229 osób aktywnych zawodowo przed ostatnią rejestracją 67 kobiet oraz 80 mężczyzn, ostatnią pracę wykonywało niezgodnie z wyuczonym zawodem.

Podczas przeprowadzanego wywiadu niejednokrotnie respondenci nie umieli sprecyzować, z którym zawodem się identyfikują. Dotyczyło to osób, które zdobyły wykształcenie, zawód, natomiast przebywały przez długi okres bez pracy, bądź pracowały w innym zawodzie niż wyuczony. Takie osoby często identyfikowały się z pracownikami usług osobistych (np. fryzjer, krawiec) lub nie potrafiły sprecyzować zawodu, w którym mogłyby podjąć pracę. Osoby te wyrażały chęć jej podjęcia w dowolnym zawodzie.

Dla dopełnienia obrazu warto pokazać strukturę ankietowanych ze względu na zawód, z którym uczestniczący w badaniu identyfikują się najbardziej, w podziale na płeć ankietowanych.

Wykres 18. Struktura uczestników ankiety wg płci i zawodu, z którym się identyfikują

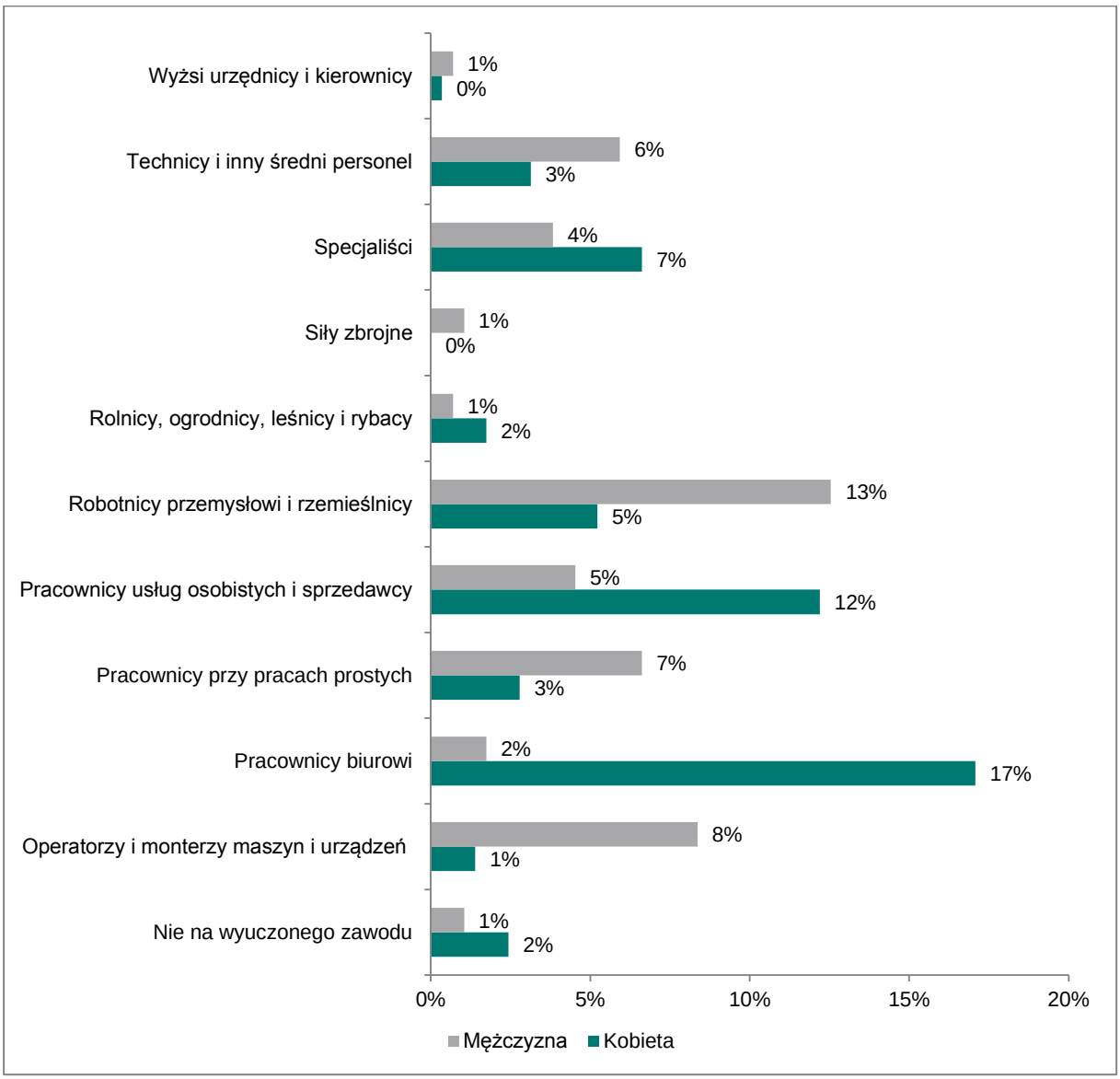

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Zaprezentowane dane wskazują, iż najliczniejszą grupę stanowiły kobiety (17%), identyfikujące się z osobami wykonującymi pracę biurową. Wartym zauważenia jest fakt, że w przeważającej większości takie odpowiedzi padały wśród kobiet legitymujących się wykształceniem wyższym i średnim. Nieco mniej kobiet, a mianowicie blisko 12% identyfikowało się z zawodami związanymi ze świadczeniem usług osobistych oraz sprzedażą.

Wśród mężczyzn natomiast, zdecydowanie przeważali respondenci identyfikujący się z zawodem robotników przemysłowych i rzemieślników. Tę grupę stanowiło około 13% ankietowanych.

4.2.2. Płeć w korelacji z wiekiem i doświadczeniem zawodowym

Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy (Dz.U. z 2015 poz. 149) ustawodawca zdefiniował grupę bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w której wyróżnił między innymi osoby:

- do 30 roku życia
- powyżej 50 roku życia

W praktyce oznacza to, że powiatowe urzędy pracy dokonują segmentacji osób bezrobotnych, wobec których stosowane są dodatkowe narzędzia wspierające ich aktywizację zawodową.

Szczegółową strukturę ankietowanych kobiet i mężczyzn, uwzględniając ww. grupy wiekowe, przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 19. Struktura uczestników ankiety wg płci, przedziałów wiekowych i ankietowanych powiatów

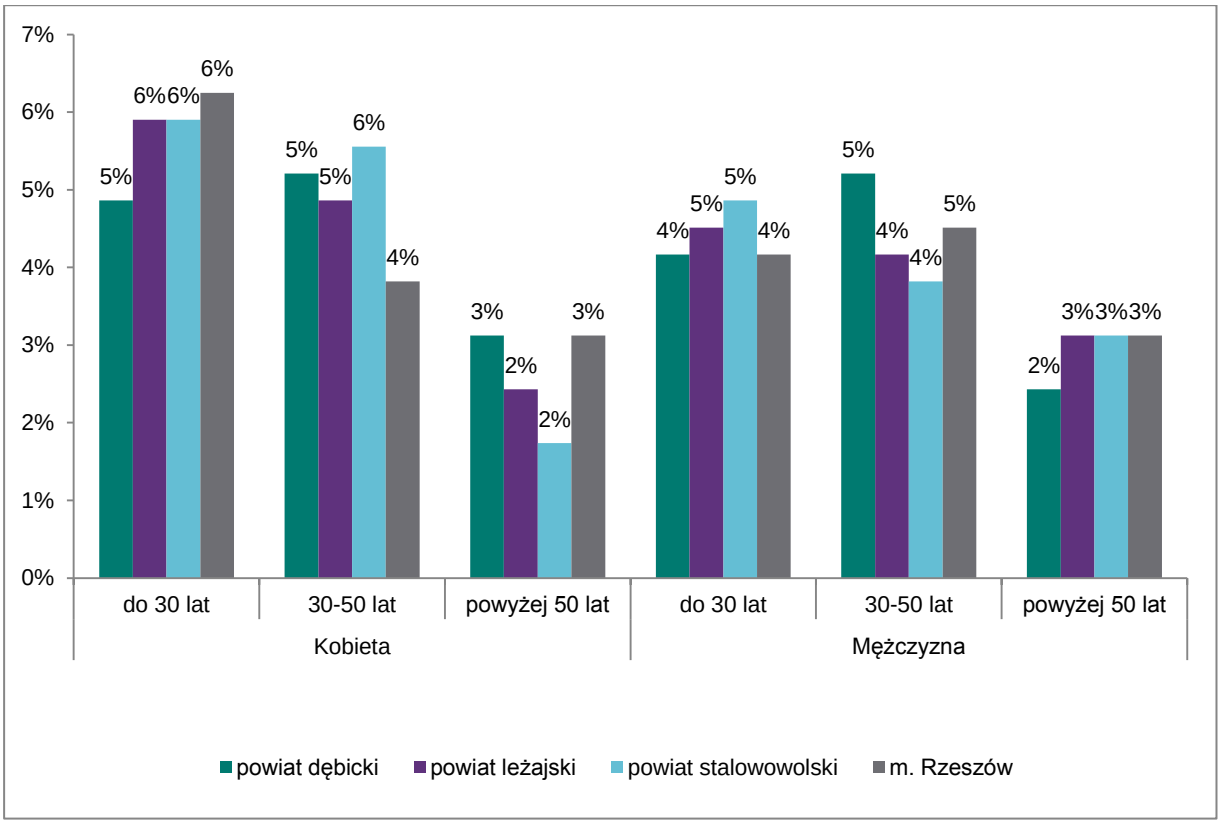

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

W objętej badaniem grupie 288 bezrobotnych, w wieku do 30 lat znajduje się 41%, powyżej 50 lat 21%. Pozostałą część ankietowanych tj. 38% stanowią ankietowani w wieku od 30 do 50 lat.

Badane grupy wiekowe charakteryzowały się zróżnicowanym doświadczeniem zawodowym na rynku pracy. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 4. Struktura uczestników ankiety wg doświadczenia zawodowego w podziale na badane powiaty

Powiat	Wiek ankietowanego	Doświadczenie na rynku pracy			
		nie pracował wcześniej	od 0 do 2 lat	powyżej 2 ale mniej niż 8 lat	8 lat lub więcej
dębicki	do 30	15	7	4	0
	od 30 do 50	1	0	10	19
	powyżej 50	0	0	0	16
leżajski	do 30	10	14	6	0
	od 30 do 50	2	1	8	15
	powyżej 50	0	0	0	16
stalowowolski	do 30	10	16	4	1
	od 30 do 50	3	5	4	15
	powyżej 50	0	0	1	13
Miasto Rzeszów	do 30	17	8	5	0
	od 30 do 50	1	1	6	16
	powyżej 50	0	0	0	18

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Jak wynika z zaprezentowanej powyżej tabeli, w grupie 116 osób poniżej 30 roku życia, 52 respondentów nie pracowało wcześniej. Osoby te stanowiły najmłodszą grupę spośród osób ankietowanych, znajdującą się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Napotyka się ona na rynku pracy z licznymi trudnościami w uzyskaniu zatrudnienia. Główną barierą jest brak przygotowania do świadczenia pracy oraz niedopasowanie kierunku wykształcenia do ofert pracy.

Z kolei ankietowani w wieku powyżej 50 lat, zdefiniowani przez ustawodawcę również jako osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowili grupę 65 osób. Osobom znajdującym się w tej grupie wiekowej trudniej jest utrzymać pracę, a jeszcze trudniej ją znaleźć. W tym przypadku konkurencją są osoby młode, wchodzące na rynek pracy i posiadające wymagane przez pracodawcę wykształcenie i już zdobyte doświadczenie, które umożliwia połączenie tych wszystkich zalet. Należy jednak zaznaczyć, iż osoby z grupy wiekowej 50+ często cechuje bogate doświadczenie zawodowe, którym mogą podzielić się z osobami wchodzącymi na rynek pracy. Ważnym również jest fakt, że wymienieni pracownicy mają już ustabilizowaną sytuację rodzin-

ną, są bardziej dyspozycyjni. Taka osoba prawdopodobnie nie będzie zainteresowana zmianą miejsca pracy, a pracodawca nie będzie ponosił kosztów na szkolenie nowych pracowników.

4.2.3. Profil bezrobotnego

Zgodnie z art. 30 ust 2b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powiatowe urzędy pracy udzielają bezrobotnemu pomocy niezwłocznie po rejestracji. Ustawodawca ustalił trzy profile i formy pomocy stosowane w ramach tych profili.

Urzędy pracy kwalifikują bezrobotnego do jednej z trzech kategorii :

- profil I – osoba aktywnie poszukująca pracy
- profil II – osoba wymagająca wsparcia
- profil III – osoba oddalona od rynku pracy

Spośród 288 ankietowanych bezrobotnych 60 % zostało zakwalifikowanych przez urzędy pracy do profilu I, 15% do drugiego i 2% do trzeciego. Około 3% badanych nie zostało jeszcze zakwalifikowanych do żadnego profilu, natomiast 20% nie ma wiedzy na ten temat. Dane te w sposób zbliżony odzwierciedlają status bezrobotnego wg jego własnej opinii tj. odpowiednio 65%, 9% i 1%, natomiast 23% ankietowanych nie potrafiło wskazać statusu w jakim profilu się znajduje.

4.3. Sytuacja osób nie poszukujących aktywnie pracy

Spośród wszystkich respondentów 35 osób odpowiedziało, że nie poszukuje pracy, co stanowi 12% ankietowanych.

Kobiety jako główny powód podawały opiekę nad bliskimi (11%) lub nie potrafiły sprecyzować powodu nie poszukiwania pracy (11%). Blisko 6% kobiet miało zamiar w pierwszej kolejności uzyskać odpowiednie kwalifikacje, natomiast 9% zamierza rozpocząć własną działalność. Świadczy to o tym, iż osoby te w niedalekiej przyszłości mogą stać się aktywne zawodowo na rynku pracy.

Mężczyźni z kolei jako główną przyczynę nie poszukiwania pracy podawali zły stan zdrowia (23%). Również zbyt niskie zaproponowane stawki przez pracodawców były powodem nie podejmowania pracy. Taką odpowiedź udzieliło 8% z nich.

Wśród mężczyzn zauważamy mniejsze zainteresowanie uzyskiwaniem certyfikatów do wykonywania nowego zawodu.

Głównym celem wizyty powyższych osób w urzędzie pracy było potwierdzenie gotowości/wezwanie przez pracownika urzędu pracy lub uzupełnienie dokumentów. Taką odpowiedź udzieliło 46% (16 osób) ankietowanych, około 26% (9 osób) uczestniczyło w szkoleniach, natomiast pozostałe 28% (10 osób) nie podało przyczyny pojawienia się w urzędzie.

4.4. Poprzedni status bezrobotnego i przyczyny utraty przez niego pracy

Poprzedni status na rynku pracy (tj. przed ostatnią rejestracją w urzędzie pracy) osób badanych, deklarujących chęć podjęcia pracy przedstawia się następująco:

1. **osoby, które nie były aktywne zawodowo** (71 osób) stanowią – 28% z czego:
   - uczennice/uczniowie, studentki/studenci – 15%
   - osoby nieaktywne zawodowo – 8%
   - osoby odbywające staż/przygotowanie zawodowe – 5%.

Wykres 20. Struktura uczestników ankiety nieaktywnych zawodowo wg badanych powiatów (status przed ostatnią rejestracją)

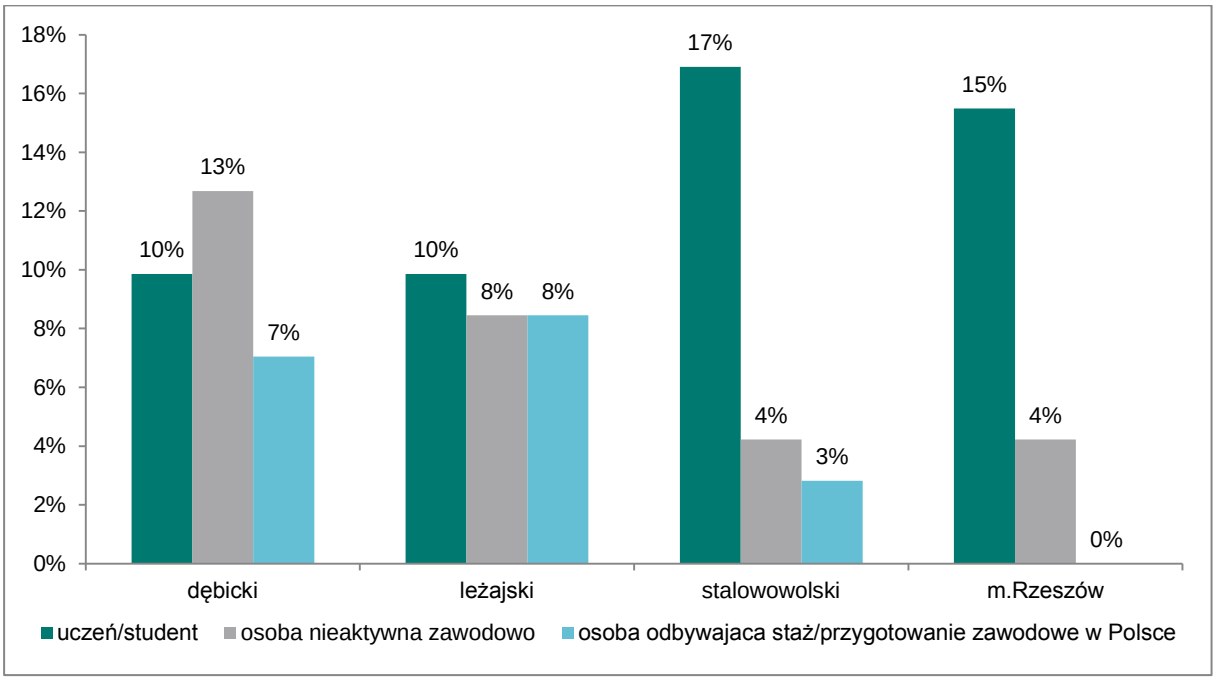

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Jak widać na przedstawionym wykresie największą grupę 52 % osób, wchodzących na rynek pracy, stanowili uczniowie i studenci, natomiast tylko 18% ankietowanych to osoby odbywające staż lub przygotowanie zawodowe. Pozostałe 29% ankietowanych to osoby nieaktywne zawodowo przed ostatnią rejestracją.

2. **osoby pracujące za granicą** (9 osób) – 4%

3. **osoby czynne zawodowo na polskim rynku pracy** (173 osoby) – 68% w tym:
   - prowadzący własną firmę – 2%
   - pracujący i mający umowę o pracę – 58%
   - pracujący bez umowy lub tylko na umowę zlecenia/ o dzieło - 8 %

Wykres 21. Struktura uczestników ankiety czynnych zawodowo wg badanych powiatów

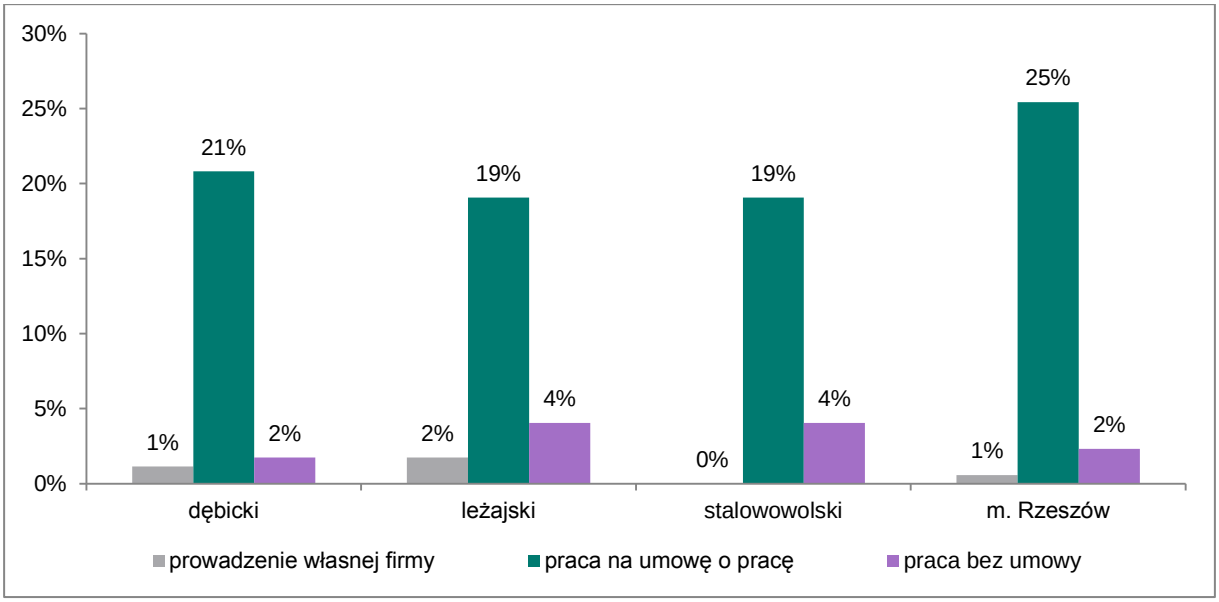

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Z zaprezentowanego wykresu wynika, iż najwięcej badanych osób pracowało na umowę o pracę - blisko 84%. Bez umowy o pracę pracowało 12% badanych, natomiast własną firmę prowadziło zaledwie 4% ankietowanych bezrobotnych.

Główny powód utraty pracy podawany przez respondentów to likwidacja stanowiska pracy. Tak odpowiedziało 67% badanych bezrobotnych, natomiast blisko 13 % spośród nich nie podało powodu przyczyny utraty pracy. W badanych powiatach powyższe odpowiedzi respondentów kształtowały się na podobnym poziomie.

Pozostałe przyczyny utraty pracy wymieniane przez 20% badanych to: rezygnacja z pracy z powodów zdrowotnych, z powodu opieki nad bliskimi, złożenia wypowiedzenia z własnej woli lub brak dochodowości w przypadku prowadzonej przez ankietowanego firmy.

4.5. Poszukiwanie pracy

4.5.1. Okres pozostawania bez pracy

Poważnym problemem jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Wywołuje ono szereg konsekwencji zarówno ekonomicznych, dotyczących sytuacji materialnej bezrobotnego jak i społecznych. Długotrwałe bezrobocie powoduje dezaktualizację zdobytej wiedzy i umiejętności, jak również często prowadzi do osłabienia motywacji w poszukiwaniu pracy.

Kolejnym punktem ankiety jest analiza długości okresu pozostawania bez pracy osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Wart zauważenia jest fakt, że najliczniejszą grupę osób stanowią bezrobotni poszukujący pracy przez okres krótszy niż 12 miesięcy. Na zestawieniu widać podobieństwo pomiędzy strukturami powiatu leżajskiego i stalowowolskiego, jak i pomiędzy dwoma pozostałymi, tj. dębickim i miastem Rzeszów.

Wykres 22. Struktura uczestników ankiety wg okresu pozostawania bez pracy w podziale, na badane powiaty

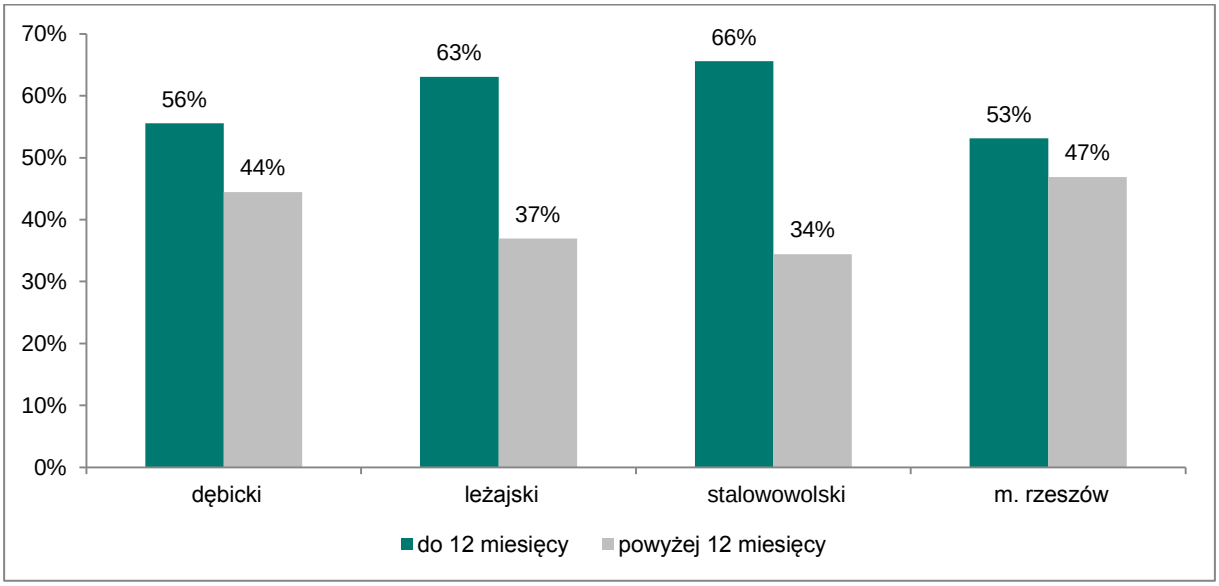

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

4.5.2. Popyt na kwalifikacje zawodowe w opinii bezrobotnych

Na kolejnym wykresie przedstawiony został rozkład opinii 172 bezrobotnych, aktywnych przed ostatnią rejestracją, na temat zapotrzebowania na rynku pracy na posiadane przez nich kwalifikacje i umiejętności, w podziale na badane powiaty.

Wykres 23. Opinia bezrobotnych na temat, czy zgodnie z ich wiedzą na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na posiadane przez nich kwalifikacje

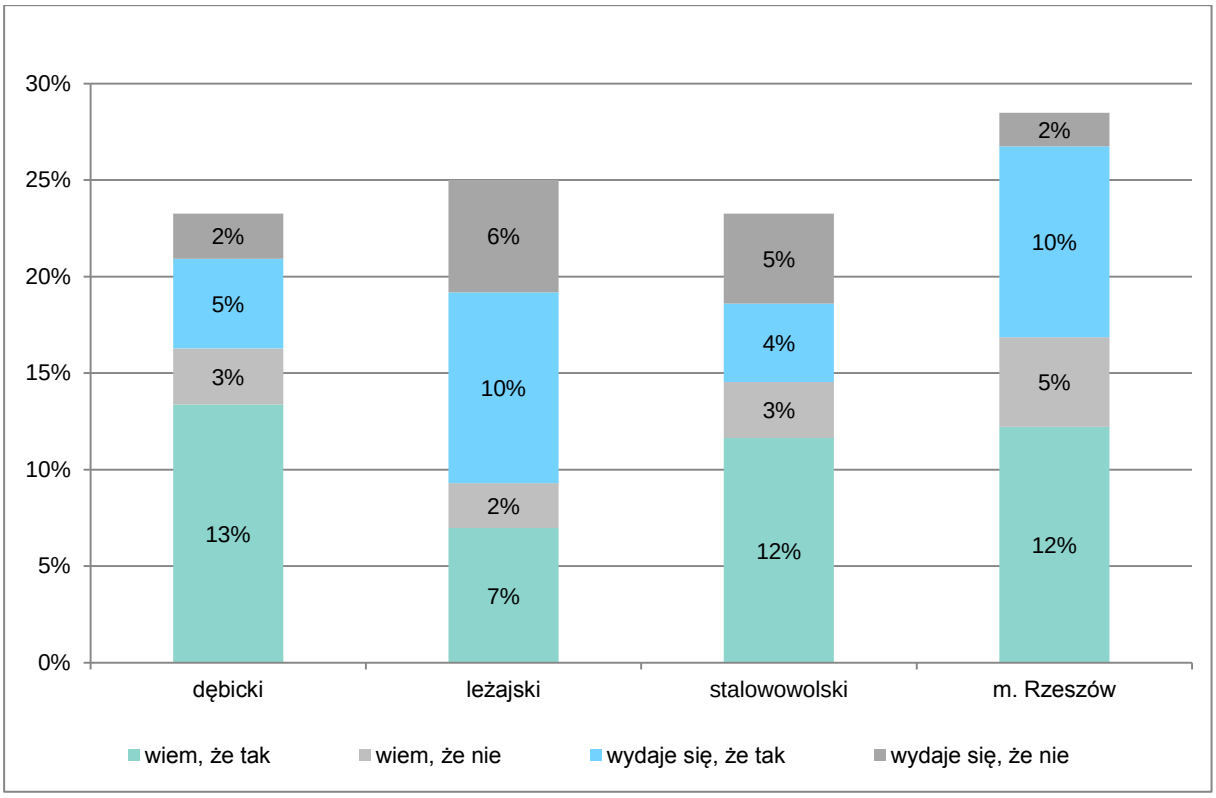

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Około 72% badanych odpowiedziało, że na rynku pracy jest popyt na ich umiejętności zawodowe. Co więcej, 44% z optymizmem patrzy w przyszłość odnośnie znalezienia pracy, będąc nawet tego pewnym. Należy zwrócić uwagę na powiat leżajski, charakteryzujący się najwyższym poziomem bezrobocia, notowanym od stycznia do maja br., w którym tylko 7% ankietowanych jest pewna zapotrzebowania na ich umiejętności przez potencjalnych pracodawców.

Pozostałe 28% respondentów uważało, że będzie miało problemy ze znalezieniem pracy z ich kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym. Spośród tej grupy osób aż 68% respondentów wyraża zainteresowanie przekwalifikowaniem się. Jednak 49% z nich liczy na wsparcie urzędu pracy. Należy również wspomnieć o bezrobotnych, którzy wprawdzie czekają na zmianę sytuacji

na rynku pracy, ale w tym czasie doskonalą swoje zdobyte umiejętności. Te osoby stanowią 6% ankietowanych, czynnych zawodowo (przed ostatnią rejestracją) na polskim rynku.

Liczną grupę aż 26%, stanowili bezrobotni, czekający na zmianę sytuacji na rynku pracy, nie podejmując konkretnych działań w kierunku polepszenia swojej obecnego statusu.

Analizując odpowiedzi pozostałych, czyli biernych zawodowo oraz pracujących za granicą przed ostatnią rejestracją, zauważamy podobny rozkład struktury odpowiedzi. 74% pytanych respondentów uważało, że jest zapotrzebowanie pracodawców na ich umiejętności, natomiast 54% wśród nich jest tego pewna.

Niewielką grupę 26% stanowiły osoby pesymistycznie nastawione do wykorzystania już zdobytych kwalifikacji, w której 38% ankietowanych była pewna, że nie wróci na rynek pracy w swoim zawodzie.

Spośród wyżej wymienionych osób ponad połowa próbuje się przekwalifikować przy wsparciu urzędu pracy. Pozostali zamierzają przekwalifikować się z własnych środków.

4.5.3. Preferencje w poszukiwaniu pracy i oczekiwania płacowe

W przeprowadzonym sondażu większość bezrobotnych odpowiedziało, że poszukuje pracy na stałe, na pełen etat, gwarantującej płatny urlop i ubezpieczenie zdrowotne.

Najmniejszą grupę stanowili ankietowani, którzy myślą o podjęciu działalności na własny rachunek. Około 30% respondentów podjęłoby pracę również za granicą.

Obserwując grupę osób posiadających doświadczenie zawodowe ponad połowa jest przygotowana na zmianę wynagrodzenia. 46% oczekuje wzrostu wynagrodzenia w stosunku do poprzednio otrzymywanego, natomiast 14% podejmie pracę za niższe wynagrodzenie. Około 39% oczekuje podobnego wynagrodzenia.

Wykres 24. Oczekiwania płacowe bezrobotnych w odniesieniu do warunków w poprzednim miejscu pracy

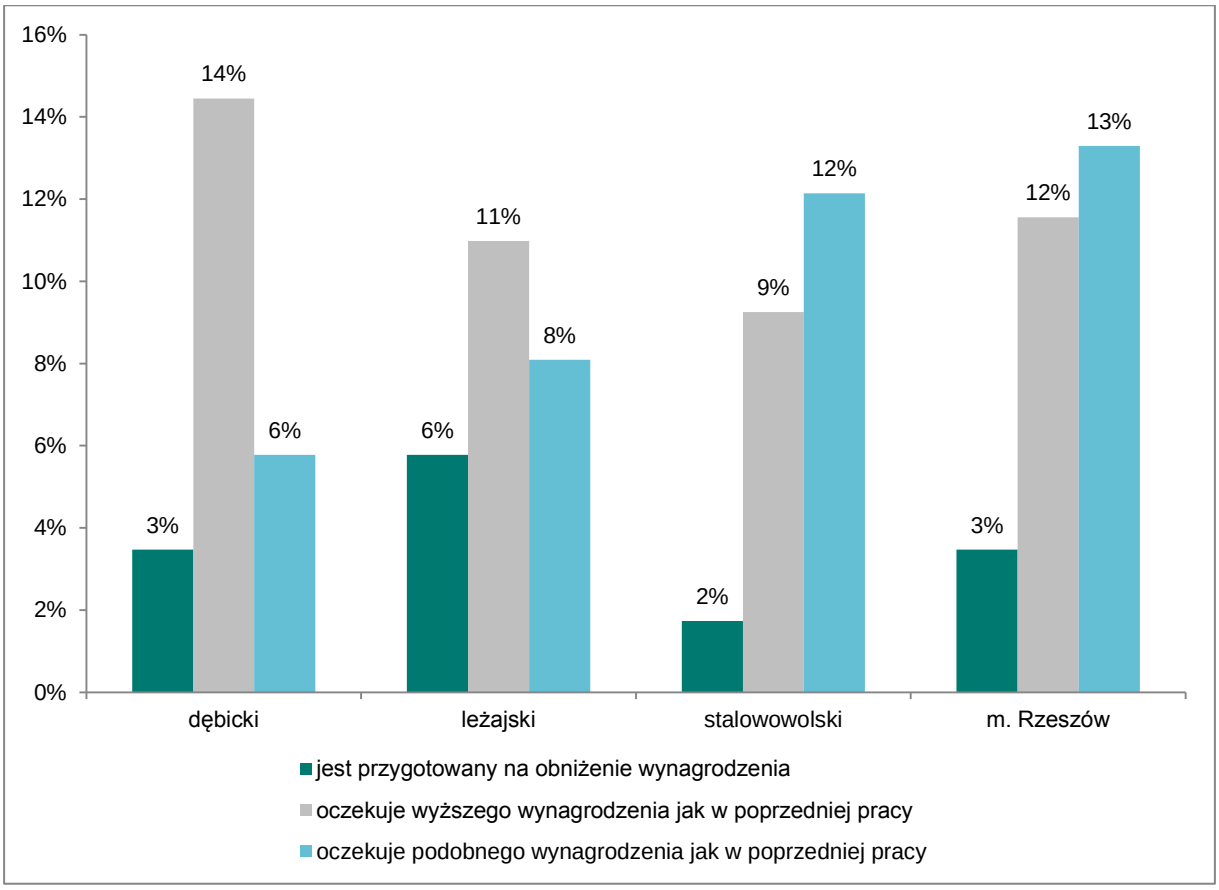

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Oczekiwania osób przygotowanych na zmianę wynagrodzenia zaprezentowano na poniższym wykresie:

Wykres 25. Oczekiwania płacowe bezrobotnych przygotowanych na obniżkę wynagrodzenia (kwoty netto w zł)

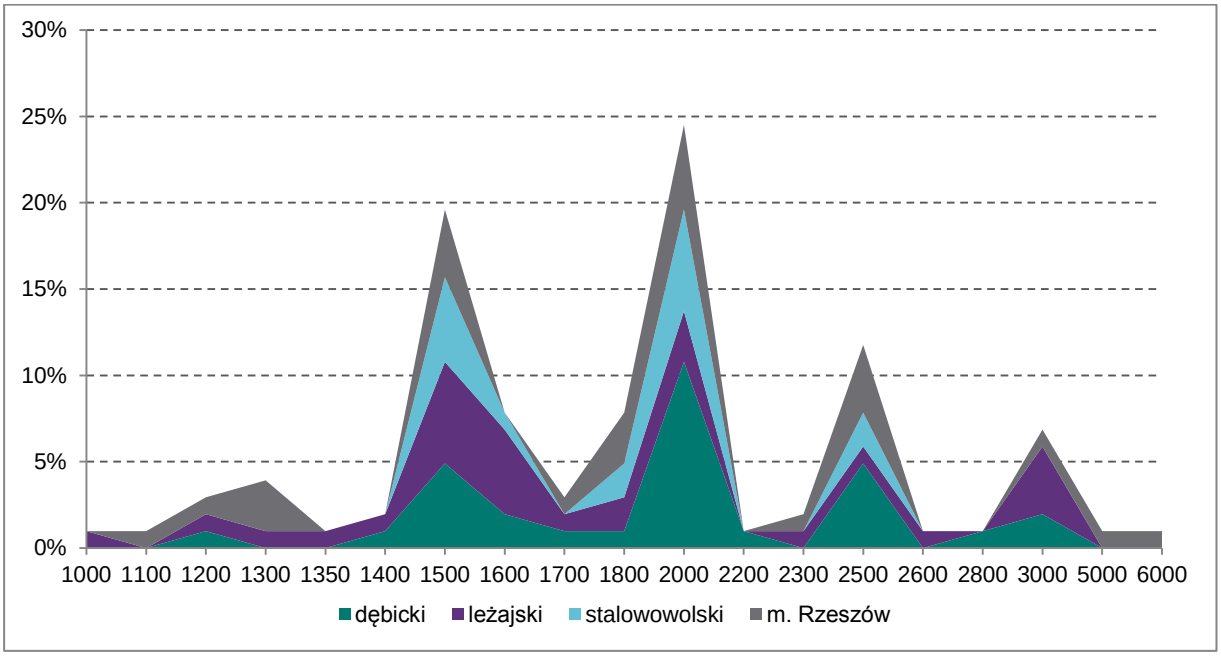

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Dane dotyczące osób, które oczekują podobnego wynagrodzenia zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 26. Oczekiwania płacowe bezrobotnych oczekujących wynagrodzenia na poziomie pensji u poprzedniego pracodawcy (kwoty netto w zł)

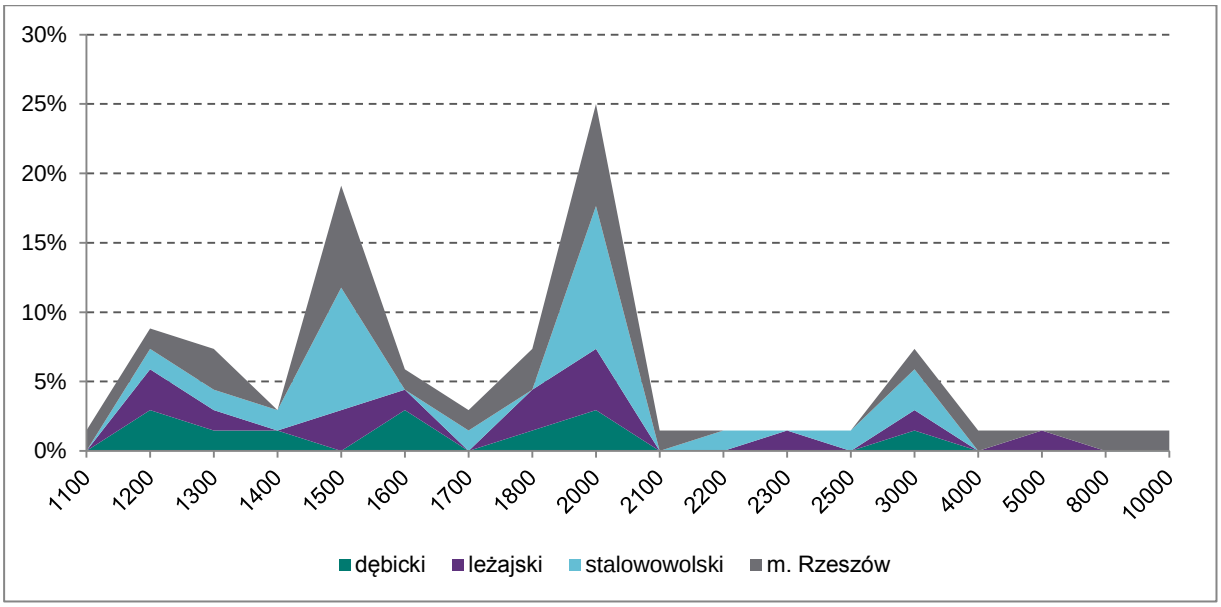

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Z zaprezentowanych danych na powyższych wykresach wynika, że największą grupę ankietowanych stanowiły osoby oczekujące wynagrodzeń w przedziale od 1400 PLN do 2200 PLN.

4.5.4. Zaangażowanie urzędów pracy i aktywność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy

Wśród ankietowanych, 54 osoby w ciągu ostatnich trzech miesięcy otrzymały ofertę pracy w urzędzie pracy. Strukturę otrzymanych ofert przez bezrobotnych w rozbiciu na ankietowane powiaty przedstawia poniższy wykres:

Wykres 27. Struktura bezrobotnych, którzy otrzymali oferty z urzędu pracy, w podziale wg powiatów

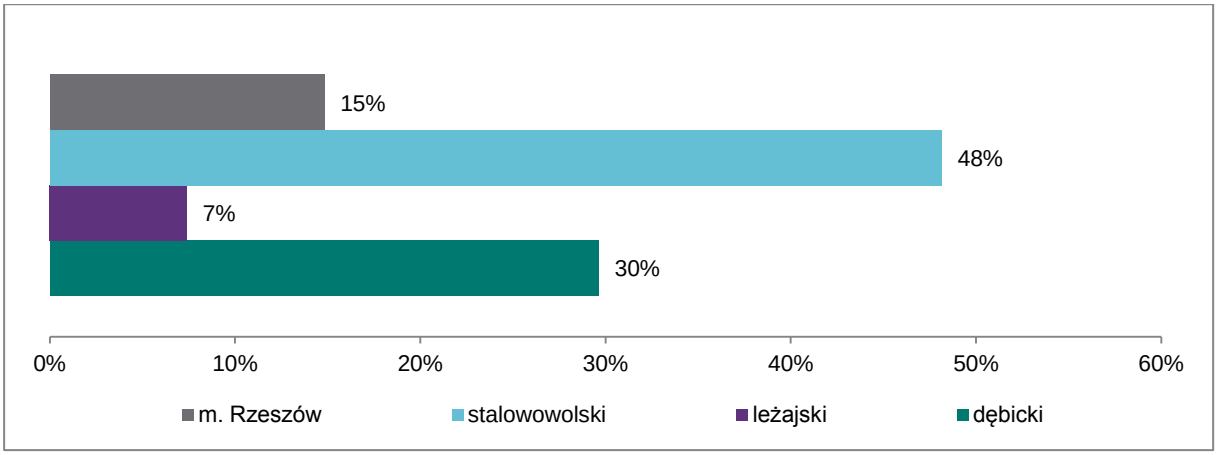

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej bezrobotnych uzyskało propozycję pracy z powiatowego urzędu pracy w Stalowej Woli (26 osób) oraz w Dębicy (16 osób).

Najwięcej ofert dotyczyło zatrudnienia przy pracach prostych – 19 ofert, w usługach osobistych i jako sprzedawcy – 12 ofert oraz do pracy w biurze – 6. Spośród 54 osób, którym zaproponowano pracę 15 osób skorzystało z przedstawionej oferty, natomiast 38 osób nie. Przyczyną, dla której 22 osoby nie skorzystały z ofert był brak zakwalifikowania ich przez pracodawcę.

Porównując wcześniejszą analizę ankietowanych ze względu na zawód, jaki dana osoba mogłaby wykonywać z ofertami proponowanymi bezrobotnym można stwierdzić, że dla 53% oferty były zgodne z identyfikacją zawodu.

Poszukiwanie pracy związane jest również z aktywnością bezrobotnych, którzy sami próbują znaleźć pracę. Wśród ankietowanych główne sposoby poszukiwania to:

- przeglądanie ofert pracy w gazetach i internecie
- przeglądanie ofert w urzędzie pracy
- wysyłanie listów CV, motywacyjnych i uczestniczenie w rozmowach kwalifikacyjnych
- pytanie znajomych.

Najmniej popularną formą są:

- umieszczanie CV w bazie osób poszukujących pracy w internecie
- odwiedzanie giełd pracy tymczasowej.

Wśród osób poszukujących pracy 51% z nich zgłosiło się do pracodawców na rozmowę kwalifikacyjną. Struktura powyższych osób w poszczególnych powiatach obrazuje poniższy wykres.

Wykres 28. Struktura osób, które podczas poszukiwań pracy brały udział w rozmowie kwalifikacyjnej

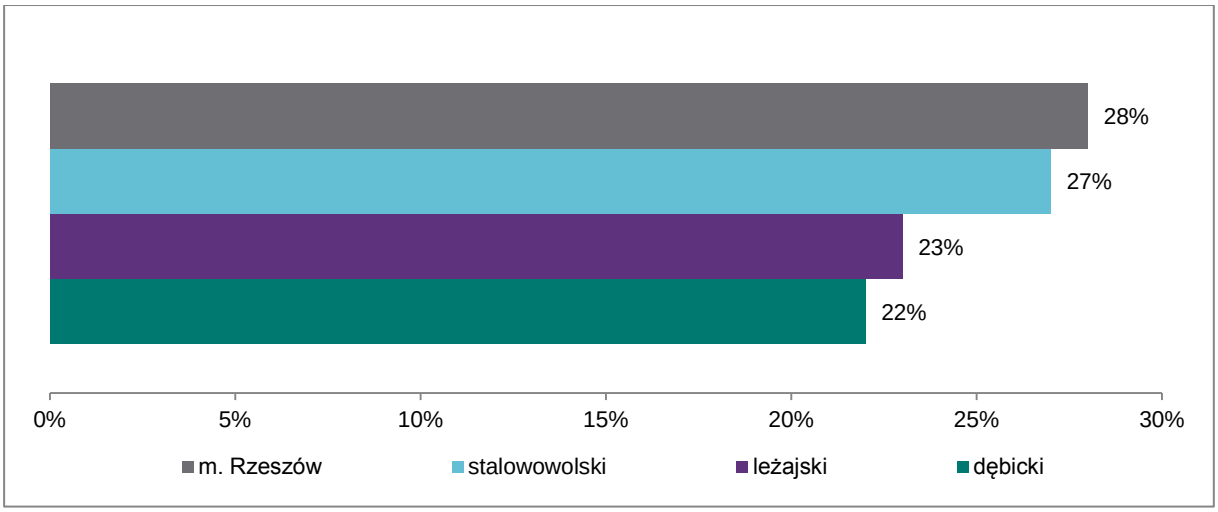

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

Nie zauważa się dużego zróżnicowania w tym obszarze ze względu na powiaty, jednak do grupy najbardziej aktywnych zaliczyć należy bezrobotnych z powiatu stalowowolskiego i miasta Rzeszowa.

Spośród osób poddanych badaniu 91% wyraziło chęć dojazdu do pracy. Nieliczną grupę 9% stanowiły osoby, które nie podjęłyby pracy związanej z dojazdem. Jako główną przyczynę podały zbyt wysokie koszty.

Biorąc pod uwagę czas dojazdu do miejsca zatrudnienia większość ankietowanych byłaby skłonna dojeżdżać do miejsca pracy nie dłużej niż przez 30 minut. Dużej grupie osób 47% czas dojazdu mógłby zabierać od 30 do 60 minut.

Z kolei należy zwrócić uwagę na fakt, iż mobilność znacząco spada powyżej 30 roku życia, co przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 29. Mobilność bezrobotnych w zależności od wieku – zależność czasu poświęcanego na dojazdy (w minutach) do pracy od wieku respondenta

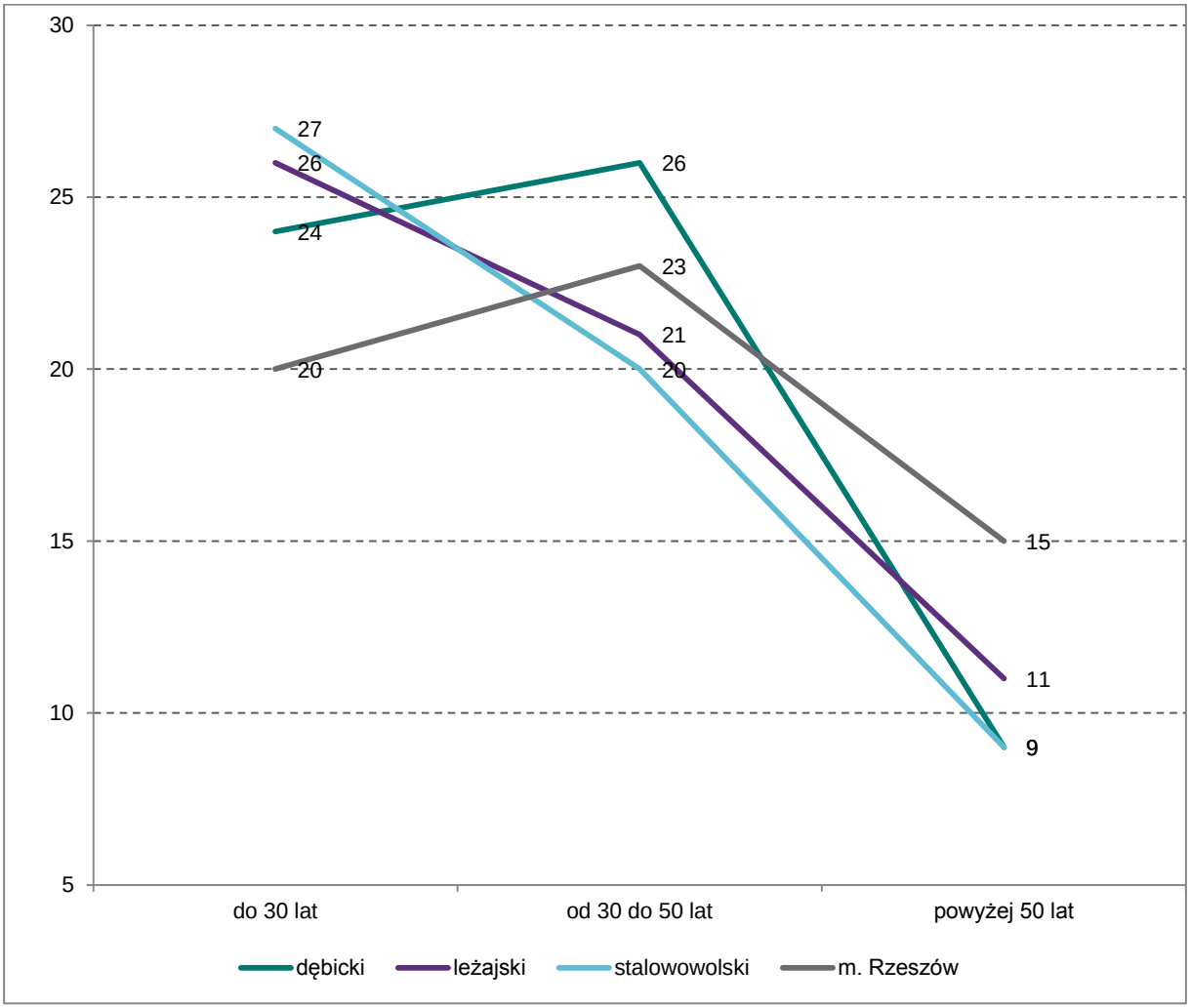

Opracowanie własne na podstawie ankiet dla bezrobotnych

5. Rynek mieszkaniowy

Prowadzone badanie dotyczy badania rynku mieszkaniowego Rzeszowa. Na wynikach tych badań oparto poniższą analizę tego rynku (pierwotnego i wtórnego).

Dane zaprezentowane za rok 2015 dotyczą I półrocza.

5.1. Średni czas sprzedaży mieszkania – dane z rynku rzeszowskiego

Jak widać na zaprezentowanym niżej wykresie, ma miejsce proces wydłużania średniego czasu sprzedaży mieszkania na rynku wtórnym. Jest to proces związany zarówno z wydłużeniem czasu pozyskania kredytu, jak i występującym zawyżaniem cen ofertowych.

Wykres 30. Średni czas sprzedaży mieszkania na rynku wtórnym wg liczby dni

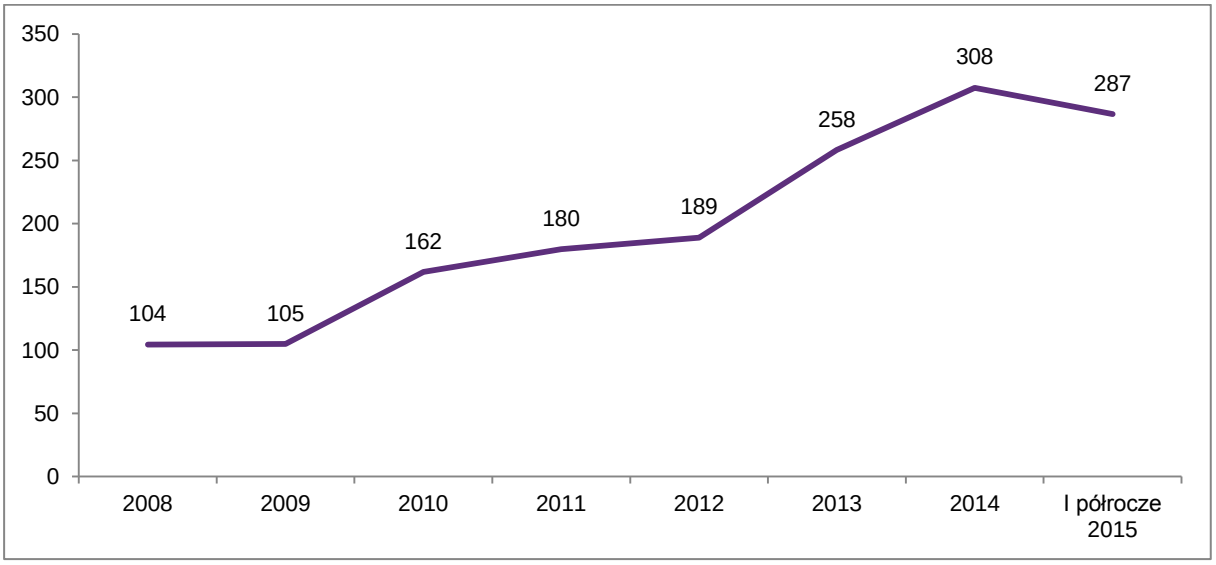

Opracowanie własne na podstawie systemu BaRN

Zaprezentowane dane, do roku 2014, wskazują na stałą tendencję wydłużania się średniego czasu sprzedaży mieszkania na rynku wtórnym, jednak dane za I i II kwartał 2015 pokazują lekkie ożywienie na rynku mieszkaniowym i skrócenie tego czasu.

5.2. Porównanie cen dla rynku pierwotnego i wtórnego w Rzeszowie

Pozyskane przez Oddział Okręgowy dane dotyczące rynku mieszkaniowego w Rzeszowie przedstawiają tendencje wzrostowe zarówno dla rynku pierwotnego jak i wtórnego (z wyłączeniem obniżki w roku 2009, która nastąpiła na obu rynkach). Można także zaobserwować, że rynek wtórny cechuje się bardziej stabilnym poziomem cen niż rynek pierwotny.

Wykres 31. Porównanie ceny ofertowej i transakcyjnej dla mieszkaniowego rynku pierwotnego w Rzeszowie w latach 2008-2015

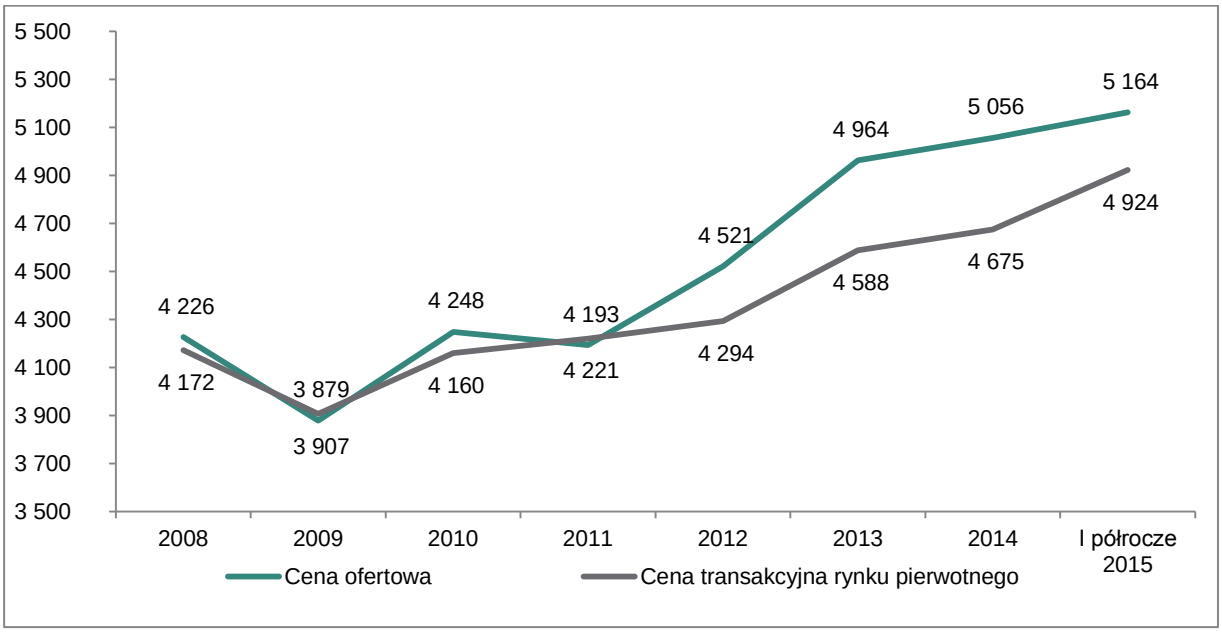

Opracowanie własne na podstawie systemu BaRN

Wykres 32. Porównanie ceny ofertowej i transakcyjnej (i transakcyjnej hedonicznej) dla mieszkaniowego rynku wtórnego w Rzeszowie w latach 2006-2015

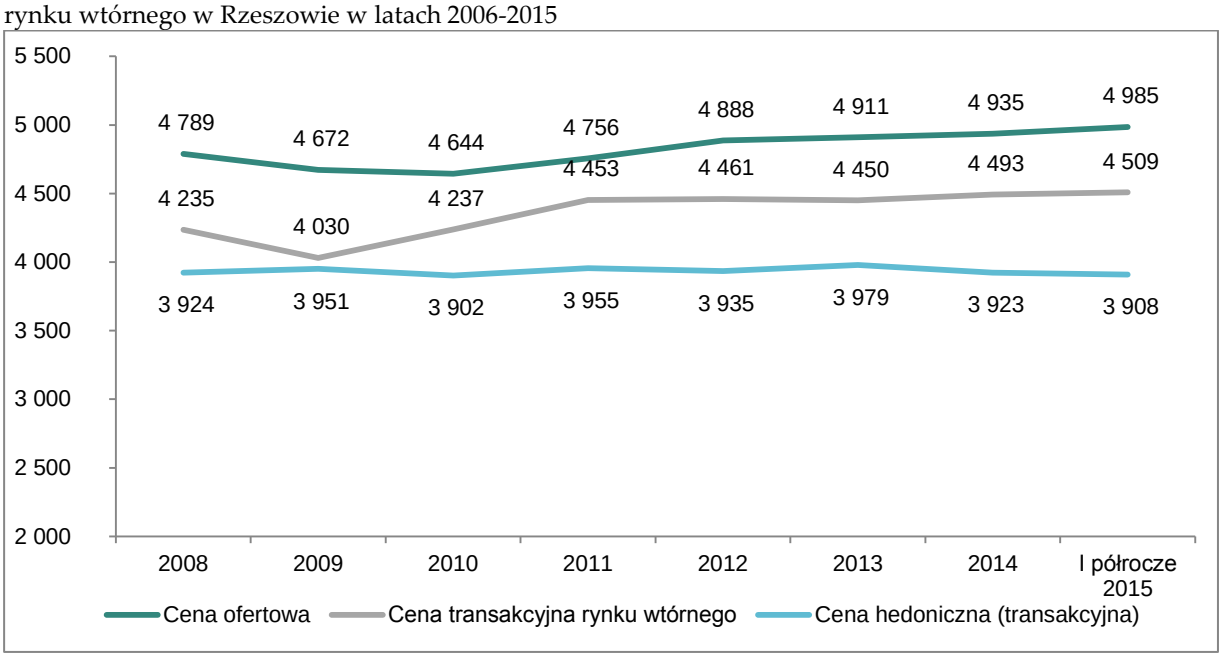

Opracowanie własne na podstawie systemu BaRN

5.3. Stawki wynajmu mieszkań w Rzeszowie

Poniższy wykres obrazuje ceny wynajmu mieszkań w Rzeszowie, w przeliczeniu na 1m² powierzchni, zarówno w odniesieniu do ofert jak i transakcji.

W latach od 2008 do 2011 można zauważyć wzrost cen wynajmowanych mieszkań, a od 2012 r. nastąpił spadek cen wynajmu i stabilizacja na podobnym poziomie. Jednocześnie ceny transakcyjne są na poziomie niższym niż ceny ofert na rynku.

Wykres 33. Ceny wynajmu mieszkań w Rzeszowie (w przeliczeniu zł/ m²) – ceny ofertowe i transakcyjne

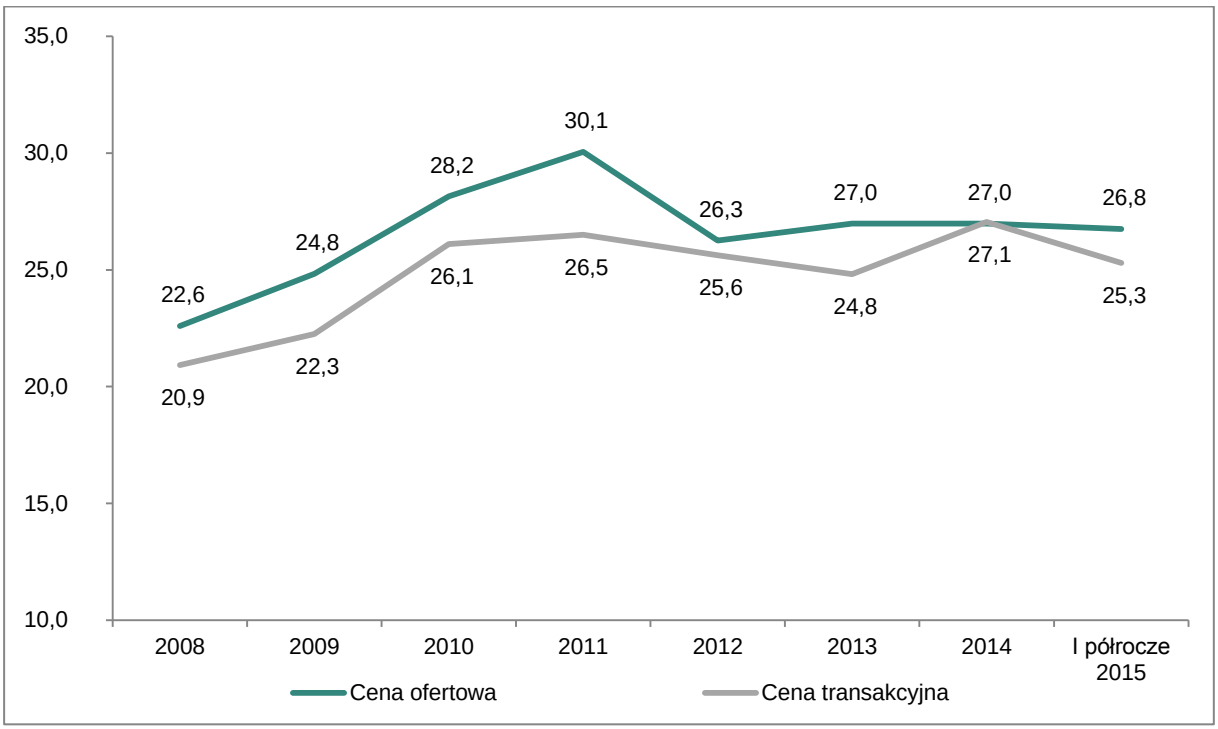

Opracowanie własne na podstawie systemu BaRN

Podsumowanie

Badanie za II kwartał 2015 roku nie wykazuje większych zmian na podkarpackim rynku w stosunku do poprzednich okresów. Opierając się zarówno na wynikach ankiet gospodarczych „szybkiego monitoringu" jak i wynikach badań Głównego Urzędu Statystycznego sytuację w regionie można określić jako stabilną.

Nadal jedną z najczęściej wymienianych barier rozwoju jest brak płynności Przy dużej konkurencji na rynku odraczanie płatności jest jednym z elementów przyciągnięcia klienta, co jednak utrudnia sytuację przedsiębiorcy. Nieterminowe regulowanie należności przez kontrahentów automatycznie wpływa negatywnie na możliwości zapłaty własnych zobowiązań poprzez firmy.

Inne problemy, wymieniane przez działające w regionie firmy to wysokie koszty działalności oraz brak stabilności kursów walutowych.

Sytuacja na rynku pracy w województwie podkarpackim jest bardzo zróżnicowana pomiędzy powiatami, jednak zarówno dla badanych powiatów jak i całego województwa widać w ostatnich miesiącach spadek stopy bezrobocia. Trudna jest sytuacja w obszarach wiejskich, gdzie osoby, które utraciły pracę (najczęstsza przyczyna to likwidacja stanowiska pracy) mają trudności z powrotem na rynek.

Co do obrotu nieruchomościami sytuacja na rzeszowskim rynku wygląda podobnie jak w poprzednim okresie, zarówno pod względem ilości ofert, poziomu cen czy też czasu zawarcia transakcji kupna sprzedaży.

Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe informacje dotyczące województwa podkarpackiego 4
Tabela 2. Zapasy produktów gotowych i towarów w II kwartale 2015 15
Tabela 3. Stopa bezrobocia w badanych powiatach na tle województwa i kraju 22
Tabela 4. Struktura uczestników ankiety wg doświadczenia zawodowego w podziale na badane powiaty 27

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura przedsiębiorstw uczestniczących w ankiecie „szybkiego monitoringu" w II kwartale 2015 wg zatrudnienia i wielkości obrotu 2
Wykres 2. Ocena bieżącej sytuacji ekonomicznej wg wielkości przedsiębiorstw w II kwartale 2015 6
Wykres 3. Ocena niepewności przyszłej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców 7
Wykres 4. Ocena niepewności przyszłej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców zależnie od ich wielkości 8
Wykres 5. Przewidywane zmiany sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców 9
Wykres 6. Przewidywane tempo rozwoju firm w okresie najbliższych 12 miesięcy 10
Wykres 7. Skutki innowacji wprowadzonych przez przedsiębiorców w 2014 roku 11
Wykres 8. Zmiana marży (zysku brutto) w II kwartale 2015 w stosunku do II kwartału 2014 12
Wykres 9. Presja cenowa ze strony odbiorców przedsiębiorstw oraz wywierana na dostawców 13
Wykres 10. Oczekiwane zmiany w zakresie poziomu produkcji i liczby zamówień na III kwartał 2015 14
Wykres 11. Czy przedsiębiorstwo miało w II kwartale 2015 roku problemy związane z utrzymaniem płynności finansowej? 16
Wykres 12. Czy przedsiębiorstwo miało w II kwartale 2015 roku problemy związane z terminowym regulowaniem zobowiązań pozabankowych? 16
Wykres 13. Przewidywane zmiany w zakresie inwestycji rozpoczętych przed dniem wypełnienia ankiety i realizowanych obecnie 17
Wykres 14. Plany rozpoczęcia inwestycji w III kwartale 2015 oraz sposoby ich finansowania 18
Wykres 15. Oczekiwane zmiany wielkości eksportu i liczby umów eksportowych w III kwartale 2015 19
Wykres 16. Relacja wzrostu wynagrodzeń i wydajności pracy - mierzona metodą wartości dodanej na jednego zatrudnionego - w II kwartale 2015 w stosunku do I kwartału 2015 20
Wykres 17. Struktura uczestników ankiety wg płci i wykształcenia 23
Wykres 18. Struktura uczestników ankiety wg płci i zawodu, z którym się identyfikują 25
Wykres 19. Struktura uczestników ankiety wg płci, przedziałów wiekowych i ankietowanych powiatów 26
Wykres 20. Struktura uczestników ankiety nieaktywnych zawodowo wg badanych powiatów (status przed ostatnią rejestracją) 29
Wykres 21. Struktura uczestników ankiety czynnych zawodowo wg badanych powiatów 30
Wykres 22. Struktura uczestników ankiety wg okresu pozostawania bez pracy w podziale, na badane powiaty 31
Wykres 23. Opinia bezrobotnych na temat, czy zgodnie z ich wiedzą na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na posiadane przez nich kwalifikacje 32
Wykres 24. Oczekiwania płacowe bezrobotnych w odniesieniu do warunków w poprzednim miejscu pracy 34
Wykres 25. Oczekiwania płacowe bezrobotnych przygotowanych na obniżkę wynagrodzenia (kwoty netto w zł) 35
Wykres 26. Oczekiwania płacowe bezrobotnych oczekujących wynagrodzenia na poziomie pensji u poprzedniego pracodawcy (kwoty netto w zł) 35
Wykres 27. Struktura bezrobotnych, którzy otrzymali oferty z urzędu pracy, w podziale wg powiatów 36
Wykres 28. Struktura osób, które podczas poszukiwań pracy brały udział w rozmowie kwalifikacyjnej 37
Wykres 29. Mobilność bezrobotnych w zależności od wieku – zależność czasu poświęcanego na dojazdy (w minutach) do pracy od wieku respondenta 38

Wykres 30. Średni czas sprzedaży mieszkania na rynku wtórnym wg liczby dni 39
Wykres 31. Porównanie ceny ofertowej i transakcyjnej dla mieszkaniowego rynku pierwotnego w Rzeszowie w latach 2008-2015 40
Wykres 32. Porównanie ceny ofertowej i transakcyjnej (i transakcyjnej hedonicznej) dla mieszkaniowego rynku wtórnego w Rzeszowie w latach 2006-2015..... 41
Wykres 33. Ceny wynajmu mieszkań w Rzeszowie (w przeliczeniu zł/ m²) – ceny ofertowe i transakcyjne. 42

www.nbp.pl